

VALAŠTIANSKY hlásmik

ročník XVII. ■ číslo 6 ■ december 2019 ■ dvojmesačník

Z OBSAHU VYBERÁME:

- Predstavujeme vám
- Ako vybavíte
- Vianočné vinše

Vážení spoluobčania,
prežívajte radosť z blížiacich sa dní, prežívajte pokoru, ktorá k nim patrí, prežívajte lásku, ktorá sa počas sviatkov mnohonásobne šíri v ôkol nás.

Milí Valaštania,
prajeme Vám pozhnané a pokojné vianočné sviatky v kruhu svojich najbližších, aby ste ich prežili v zdraví a v spokojnosti.

Do nového roka Vám prajeme to správne vykročenie, nech je ten rok krajší, nech je pokojnejší, nech je taký aký ho chcete mať.

Šťastné a veselé sviatky Vám prajú

*Mgr. Peter Jenča, starosta obce,
poslanci obecného zastupiteľstva
a zamestanci obecného úradu*

použiteľné pri zapájaní sa obce do rôznych projektov. Pripravenosť je jednou z najdôležitejších podmienok úspechu a v tejto oblasti musíme poriadne zabráť.

Pre mňa je najdôležitejšia koncepcnosť. Už koncom októbra sa začalo pracovať na príprave budúcoročného rozpočtu. Pevne verím, že spoločným úsilím zabezpečíme zlepšenie kvality poskytovania služieb Technickými službami, zlepšenie podnikateľského prostredia poskytovaním primeraných služieb, zlepšenie podmienok v oblasti zelene, ale aj verejného poriadku a čistoty v obci. No predovšetkým kvality života jej obyvateľov. Chcem, aby sme mali aj pekné a funkčné námestie. Nestojíme len o jeho vizualizáciu, ktorá bude na papieri, no v skutočnosti by bola nerealizovateľná.

Postupne budú v obci menené stĺpy verejného osvetlenia, vyasfaltujú sa miestne komunikácie v materskej časti obce, pracujeme na príprave projektovej dokumentácie ulice Hronskej, popasujeme sa s prípravou všeobecne záväzných nariadení.

Schválime plán investičných akcií, ktoré budú koncepcne do seba

zapadať a postupne sa môžu realizovať v najbližších rokoch. Čaká nás veľa práce, ale aj trpezlivosti, pretože nič nie je biele alebo čierne. No uistujem Vás, že o všetkom Vás budem informovať, či už prostredníctvom našej webovej stránky, Facebooku alebo Valašianskeho hlásmika.

Som odhodlaný a presvedčený, že sa nám postupne všetko podarí splniť a naplniť. Som otvorený človek, ktorý počúva Vaše hlasy, a aj keď sa to niekedy nezdá, zaoberám sa všetkými podnetmi.

V závere môjho príspevku, s blížiacimi sa sviatkami a príchodom nového roka mi dovoľte poďakovať poslancom obecného zastupiteľstva za dobrú a tvorivú spoluprácu, nech aj ďalší rok je pre nás minimálne tak úspešný ako tento. Ďakujem všetkým občan-ským združeniam pôsobiacim vo Valaskej za ich aktívnu a tvorivú činnosť. Aj vďaka nim naša obec žije bohatým kultúrnym a spoločenským životom, čo nám môže závidieť nejedna obec. Ďakujem Vám všetkým. Prajem Vám krásne a pozhnané sviatky, milí spoluobčania.

Mgr. Peter Jenča, Váš starosta

Vážení spoluobčania, milí Valaštania,

rok 2019 sa na nás pozerá z tej kratšej strany a ani sme sa nenazdali a máme tu jedny z najkrajších sviatkov roka – Vianoce. Človek aspoň počas týchto dní poľaví v tempe a snaží sa čo najviac času tráviť v kruhu svojich najbližších. Doba je veľmi hektická a uponáhľaná, a každý jeden z nás si je toho vedomý.

Rok 2019 bol aj pre mňa prelomový. V decembri minulého roka ste si ma zvolili za starostu. Úprimne, bolo to pre mňa niečo nové a neznáme. Bola to však pre mňa výzva. Zmeniť, alebo aspoň napomôcť zmene v komunálnej politike našej obce. Zmeny nikto nemá rád, ale to je už z princípu. V našom prípade je však nevyhnutnosťou. Chcem a pevne

tomu verím, že naša Valaská bude krajším a lepším miestom pre život. Zaslúžime si to všetci.

Na konci minulého roka som obec preberal v stave, kedy sa zabezpečovali iba jej najnevyhnutnejšie funkcie.

Počas tohto roka obecné zastupiteľstvo prijímalo rozhodnutia, ktoré mi umožňovali vykonávať napr. opravy miestnych komunikácií, javiska v dome kultúry, prípravu rôznych dokumentácií a mnoho ďalších aktivít, o čom ste sa presvedčali počas celého roka. V predchádzajúcom období môjho predchodcu bolo vypracovaných niekoľko projektových dokumentácií alebo štúdií. Žiaľ, dnes sú už zastaralé alebo v prípade štúdií ne-

Bim – bam – bom, bije zvon.

Posielame pozdrav našim občanom.

V tomto čase vianočnom,

pokoj a mier vašim dňom.

*Radosť, šťastie, svornosť – nech vám nechýba,
nech vás sprevádza úsmev, smiech a dobrá nálada!*

Zaželať si spoločne,

aby počas Vianoc nikto nebol sám.

*Aby bol aj v chudobnejších príbytkoch dostatok
ako vianočný dar*

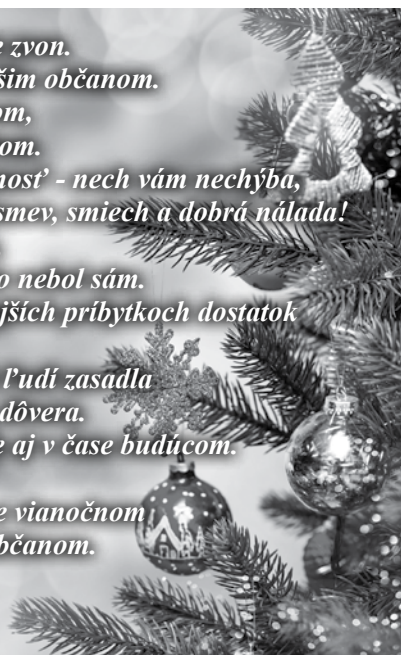
a aby si na trón medzi ľuďmi zasadla

láska, vzájomná úcta, dôvera.

Nielen na Vianoce, ale aj v čase budúcom.

*To želáme v tomto čase vianočnom
vám všetkým, našim občanom.*

Váša redakčná rada

Vyhodnotenie prieskumu o budúcej podobe Námestia 1. mája realizovaného formou dotazníka

Milí spoluobčania,
v uplynulých týždňoch sme v našej obci realizovali prieskum o budúcej podobe Námestia 1. mája. Mali ste možnosť zapojiť sa do prieskumu formou dotazníka, kde ste zodpovedali niekoľko otázok týkajúcich sa súčasnej podoby námestia, ale aj ako si námestie predstavujete, a ako by podľa vás malo vyzerať. Dotazník bol distribuovaný do všetkých domácností v obci. Vyplniť dotazník ste mohli aj elektronicky, či už na webovej stránke obce alebo na sociálnej sieti. Boli sme veľmi milo prekvapení záujmom o tento prieskum. Týmto by sme sa vám chceli poďakovať, že ste sa zapojili a tým ukázali, že máte skutočný záujem aktívne sa podieľať na budovaní našej obce. Do prieskumu sa zapojilo 511 ľudí. Možnosť vyplniť dotazník v elektronickej podobe využilo 272 ľudí a v printovej forme 239. Pri otvorenej otázke „Čo by podľa vás nemalo na námestí chýbať?“ bola najčastejšia odpoveď „zeleň a kvetinová výsadba, ďalej lavičky, fontána, kamery a poriadok, a herné prvky pre deti“. Ešte raz ďakujeme a dodávame, že výsledky z prieskumu budú využité pri projektovej fáze k získaniu nového námestia. Komplexné vyhodnotenie dotazníka nájdete na webovom sídle obce www.valaska.sk alebo vám ho vieme poskytnúť na obecnom úrade.

Mgr. Peter Jenča
starosta obce

Príspevok na stravovanie a opatrovateľská služba v našej obci

Obec Valaská poskytuje starobným a invalidným dôchodcom príspevok na stravovanie podľa Všeobecne záväzného nariadenia č. 1/2011. Obecné zastupiteľstvo vo Valaskej prijíma s platnosťou od 1. januára 2020 nové všeobecne záväzné nariadenie. Príspevok sa uplatňuje u dodávateľov stravy, s ktorými má obec Valaská uzatvorenú zmluvu, a odvíja sa od výšky aktuálneho výmeru o dôchodku jednotlivca alebo dvojice (manželia). Podľa Všeobecne záväzného nariadenia obce Valaská si žiadatelia o tento príspevok od nového roka môžu požiadať na základe písomnej žiadosti, ktorú si môžu osobne prevziať na obecnom úrade - úseku sociálnych vecí. Jednou z najčastejších sociálnych

služieb je terénna sociálna služba – opatrovateľská služba. Aj v našej obci sa táto služba poskytuje viacerým občanom, ktorí sú odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby. Výška úhrady za opatrovateľskú službu sa určuje pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa rozsahu poskytovaných úkonov v závislosti od času a doby poskytovania. Aj táto úhrada za opatrovateľskú službu je stanovená vo Všeobecne záväznom nariadení č. 3/2016 a od januára 2020 sa prijíma nové Všeobecne záväzné nariadenie. Prijímatelia sociálnej služby – opatrovateľskej služby, budú jednotlivito písomne informovaní o zmene výšky úhrad.

Silvia Krupová,
referentka sociálnych vecí

Zasadnutie obecného zastupiteľstva obce Valaská

Výpis z uznesení 6. zasadnutia konaného dňa 13. novembra 2019

Obecné zastupiteľstvo sa **uznieslo** na Všeobecne záväznom nariadení obce č. 4/2019 o správe a údržbe verejnej zelene a ochrane drevín verejnej zelene na území obce Valaská a Všeobecne záväznom nariadení obce č. 5/2019 o dodržiavaní čistoty a poriadku na území obce Valaská.

Zobralo na vedomie informáciu o Rozpočtovom opatrení v kompetencii starostu obce č. 12/2019; informáciu o účelovom Rozpočtovom opatrení č. 13/2019 a informáciu o Rozpočtovom opatrení v kompetencii starostu obce č. 15/2019.

Schválilo Rozpočtové opatrenie č. 14/2019 – zvýšenie výdavkov o 56 910 eur.

Schválilo Vypracovanie komplexnej projektovej dokumentácie na ulicu Hronská pre účely žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku u Operačných programov vyhlásených v roku 2020.

Schválilo Zmluvu o poskytovaní právnych služieb, ktoré bude pre obec poskytovať právny zástupca, a to advokátska kancelária URBÁNI & Partners s.r.o.

Vymenovalo na návrh starostu obce do funkcie riaditeľa Technických služieb Valaská Michala Lengyela od 1. decembra 2019.

Schválilo zmluvu o vytvorení diela na objednávku a o udelení licencie na jeho používanie č. 2/2019, a to Richard Holý a Natália Fašková – vyhotovenie realizačného modelu sochy valacha, v mierke 1:1 ako presnú predlohu pre odlievanie sochy v materiáli bronz, v nadživotnej veľkosti, výška cca 220 cm podľa existujúceho sochárskeho návrhu modelu sochy valacha, udelenie súhlasu na použitie diela a poskytnutie výhradnej licencie na predmet zmluvy v neobmedzenom rozsahu na dobu trvania majetkových práv spoluautorov a bez teritoriálneho obmedzenia.

Zobralo na vedomie, že neboli doručené, v rámci vyhlásenej obchodno verejnej súťaže žiadne ponuky na uzavretie nájomnej zmluvy na pozemky parc. C KN č. 357, 358, 359 a 360/2, kat. územie Valaská, obec Valaská, zapísané na LV č. 980.

Zrušilo predmetnú obchodno verejnú súťaž na predmetné pozemky a **odporučilo** obecnému úradu pripraviť na najbližšie rokovanie obecného zastupiteľstva novú obchodno verejnú súťaž s podmienkami a účelom prenájmu predmetných poľnohospodárskych pozemkov.

Schválilo spôsob nájmu nehnuteľného majetku obce a zámer prenájmu nehnuteľného majetku obce Valaská, a to obecného bytu nachádzajúceho sa na Námestí 1. mája 460/8, 976 46 Valaská, byt č. 6, vchod 5, podlažie 3, evidované na C – KN 1505, súpisné číslo 460, LV č. 2198, obec Valaská, k.ú. Valaská.

Schválilo Správy o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach Základnej školy Jaroslava Simana, Októbrová 16, Valaská; Materskej školy, Švermova 8, Valaská a Základnej umeleckej školy, Záhradná 46/1, Valaská, za školský rok 2018/2019.

Zobralo na vedomie Koncepčný zámer rozvoja materskej školy na roky 2019 – 2024.

Zobralo na vedomie volebné okrsky a volebné miestnosti, z dôvodu konania volieb do Národnej rady Slovenskej republiky dňa 29. februára 2020.

Mgr. Dana Kmeťová, prednostka obecného úradu

Vážení čitatelia!

Dovoľte mi, aby som Vás informovala o skutočnosti, že sa od decembra 2019 vykonáva inventarizácia knižničného fondu v obecnej knižnici A.A. Baníka. Prostredníctvom obecného rozhlasu sme Vás s časovým predstihom informovali o potrebe vrátenia požičaných kníh. Keďže sa doteraz všetky výpožičky nevrátili, opätovne Vás žiadame aj cez Valašiansky hlásnik, aby ste tak urýchlene urobili.

Inventarizácia knižničného fondu je časovo náročná, keďže niektoré prírastkové denníky sú poškodené a ťažko čitateľné. Preto je predčasné teraz informovať, dokedy bude inventarizácia trvať. Urobíme všetko preto, aby sa táto činnosť vykonala čo najskôr, a priebežne Vás budeme informovať o postupe, popripade o čase, kedy bude knižnica opäť otvorená. Ďakujeme Vám za pochopenie a ústretovosť a prajeme krásne a pokojné prežitie vianočných sviatkov.

Danka Králiková

AKO VYBAVÍTE

Predstavujeme vám novú rubriku, v ktorej sa dozvieme, ako vybavíte na obecnom úrade rôzne povolenia, potvrdenia a ďalšie dokumenty. Začínáme s **ohlasovacou povinnosťou drobných stavieb a stavebných úprav**.

Drobnými stavbami sa podľa stavebného zákona označujú stavby, ak spĺňajú základné podmienky:

- majú **doplnkovú funkciu pre hlavnú stavbu** (napr. pre stavbu na bývanie, pre stavbu občianskeho vybavenia, pre stavbu na výrobu a skladovanie, pre stavbu na individuálnu rekreáciu)

- zároveň spĺňajú podmienku, že nemôžu podstatne ovplyvniť životné prostredie a sú:

- **prízemné** stavby, ak ich zastavaná plocha nepresahuje **25 m²** a výška **5 m**, napríklad kólna, práčovne, letné kuchyne, prístrešky, zariadenia na nádoby na odpadky, stavby na chov drobného zvieratstva, sauny, úschovne bicyklov a detských kočíkov, čakárne a stavby športových zariadení,

- **podzemné** stavby, ak ich zastavaná plocha nepresahuje **25 m²** a hĺbka **3 m**, napríklad pivnice, žumpy.

Drobnými stavbami sú aj:

- **oplotenie**,

- **prípojky** stavieb a pozemkov na verejnú rozvodnú sieť a kanalizáciu všetkých stavieb a pozemkov a pripojenie drobných stavieb a pozemkov na rozvodnú sieť a kanalizáciu hlavnej stavby,

- **reklamné stavby**, na ktorých najväčšia informačná plocha je **menšia ako 3 m²**;

Ak sa rozhodnete, že sa pustíte do výstavby, určite si ohlásenie nenechávajte na poslednú chvíľu, keďže k ohláseniu je potrebné priložiť aj:

- **jednoduchý technický opis stavby – jednoduchý náčrt** (pôdorys a pohľad),

- rozhodnutia, stanoviská, vyjadrenia, súhlasy, posúdenia alebo iné opatrenia **dotknutých orgánov štátnej správy**, v bežných prípadoch ide najmä o vyjadrenia správcov inžinierskych sietí (plynárov, vodárov, električkárov a Slovak Telekomu),

- vyhlásenie **kvalifikovanej osoby**, že bude zabezpečovať vedenie uskutočňovania drobnej stavby svojpomocou; (t.j. osoby, ktorá má vysokoškolské vzdelanie stavebného smeru alebo architektonického smeru, alebo odborné stredoškolské vzdelanie stavebného smeru a najmenej tri roky praxe v odbore), ak stavebník sám nespĺňa uvedené požiadavky, pokiaľ bude stavba zhotovená prostredníctvom podnikateľského subjektu, takéto vyhlásenie nie je potrebné, no je potrebné predmetnú firmu uviesť do ohlásenia.

Tlačivo potrebné na ohlásenie drobnej stavby nájdete na internetovej stránke obce alebo vám ho poskytneme na obecnom úrade.

Pokiaľ ste si nie úplne istý, či vaša zamýšľaná stavba spadá do kategórie drobnej stavby, pridte sa poradiť na obecný úrad, kde vám všetko ochotne vysvetlíme. Zvlášť, ak sa chystáte pristavovať k inej, už stojacej stavbe, resp. na hranici pozemku.

Obdobné ohlásenie ako pri drobných stavbách je potrebné vykonať aj pri realizácii stavebných úprav, resp. udržiavacích prácach na stavbe rodinného či bytového domu.

Ohlásenie stavebnému úradu postačuje za súčasného splnenia nasledovných podmienok, a to:

- a) pri **stavebných úpravách**, ktorými sa

- podstatne nemení vzhľad stavby,

- nezasahuje sa do nosných konštrukcií stavby,

- nemení sa spôsob užívania stavby,

- neohrozujú sa záujmy spoločnosti;

- b) pri **udržiavacích prácach**, ktoré by mohli ovplyvniť

- stabilitu stavby,

- požiaru bezpečnosť stavby,

- vzhľad stavby,

- životné prostredie,

- pri všetkých udržiavacích prácach na stavbe, ktorá je kultúrnou pamiatkou.

K ohláseniu stavebných úprav sa tiež dokladá:

- **jednoduchý technický opis úprav – jednoduchý náčrt**,

- v závislosti od rozsahu prác statický posudok,

- vyhlásenie **kvalifikovanej osoby** obdobne ako pri drobných stavbách,

- súhlasy ostatných spoluvlastníkov stavby (ak títo nie sú tiež stavebníkmi), pokiaľ spoluvlastnícky podiel stavebníka k stavbe (na ktorej sa majú úpravy alebo práce uskutočniť) je 1/2 alebo menší,

- pri bytových domoch súhlas správcu.

Majte prosím na pamäti, že stavebník **môže uskutočniť drobné stavby**, ohlásené stavebné úpravy alebo udržiavacie práce **len na základe písomného oznámenia stavebného úradu**, že proti ich uskutočneniu nemá námietky. Zároveň venujte pozornosť skutočnosti, že priestupku sa dopustí a **pokutou** sa potrestá ten, kto uskutočňuje **drobnú stavbu**, ktorú treba ohlásiť, **bez takéhoto ohlásenia alebo v rozpore s ním. Pre fyzickú osobu je pokuta do výšky do 331 € a pre právnickú až do 13 277 €.**

Predmetné ohlásenia akokoľvek náročne vyzerajú, slúžia predovšetkým na ochranu stavebníka, jeho majetku a tiež majú za úlohu predísť prípadným občianskym sporom.

Ing. Marian Prč

SOR úseku investícií, životného prostredia a stavebného poriadku obecného úradu

POĎAKOVANIE

Kolektív Materskej školy Štiavnička v Podbrezovej si dovoľuje poďakovať sa za skvelý deň s dobrovoľnými hasičmi obce Valaská - ujom Michalom, Braňom a Lackom, ktorí sa stali súčasťou nášho projektu Malí záchranári. Púťavou a deťom hravou formou hasiči priblížili svoju prácu. Deti si prakticky vyskúšali, ako sa správať v život ohrozujúcich situáciách, ukázali svoje poznatky, že vedľa, na koho sa majú obrátiť pri privolaní pomoci, a prakticky si vyskúšali poskytovanie prvej pomoci. Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

Za kolektív materskej školy Melánia Ridžoňová – riad. MŠ

Vážení občania Valaskej, ďakujem Vám za dôveru, ktorú mi preukazujete a obraciate sa na mňa ako poslancu. Nie vždy sa nám všetko darí, ale vždy robím pre Vás. Teším sa na ďalšiu spoluprácu. Prajem Vám krásne a požehnané Vianoce a do roku 2020 pevné zdravie, šťastie, lásku a pokoj pre Vás a Vaše rodiny. Tešíme sa spoločne z každej prežitej chvíľky nielen v rodinách, ale aj v našej krásnej jedinečnej dedine Valaská.

Blažena Pastírová

Prof. Ing. Peter Patúš, PhD. požiadal redakciu VH o uverejnenie informačného článku oboznamujúceho potenciálnych záujemcov s možnosťou odbornej praxe v letnej sezóne 2020 a podmienkach účasti na nej.

Švajčiarsko – slovenské združenie cestovného ruchu v Banskej Bystrici, v snahe napomôcť rozvoju cestovného ruchu na Slovensku, najmä v oblasti hotelierstva a pohostinstva, organizuje dvakrát do roka v spolupráci so švajčiarskym partnerom Swiss Hospitality Academy (Švajčiarska akadémia hotelierstva a pohostinstva) v Maienfelde odbornú prax v zariadeniach cestovného ruchu vo Švajčiarsku.

Cieľom týchto odborných praxí je pripraviť mladých ľudí na prácu v hotelierstve a pohostinstve v zariadeniach cestovného ruchu na Slovensku, umožniť im spoznávať spôsob života a prácu v cestovnom ruchu vo Švajčiarsku a v neposlednom rade zaraďovať si prostredníctvom praxe vo Švajčiarsku prostriedky na svoje ďalšie sebazvzdělávanie prostredníctvom ďalšieho vzdelávania, cestovania doma i do zahraničia.

Vyhodnotenie z výberového konania na obsadenie funkcie riaditeľa príspevkovej organizácie – Technické služby Valaská

Dňa 05.novembra 2019 sa konalo výberové konanie na obsadenie funkcie riaditeľa príspevkovej organizácie Technické služby Valaská, so sídlom Námestie 1.mája 460/8, 976 46 Valaská.

Mgr. Peter Jenča, starosta obce Valaská ako zriaďovateľ menoval výberovú komisiu, ktorá sa prostredníctvom krátkych otázok a odpovedí oboznámila s konkrétnou predstavou kandidátov ako zefektívniť príspevkovú organizáciu, ako riešiť súčasné problémy, realizovať zábery.

Výberového konania sa zúčastnili dvaja uchádzači v poradí:

Yveta Dibdiaková, Michal Lengyel

Výberová komisia odporučila starostovi obce Valaská, Mgr. Petrovi Jenčovi, aby predložil návrh do Obecného zastupiteľstva vo Valaskej menovať do funkcie riaditeľa príspevkovej organizácie Technické služby Valaská Michala Lengyela. Na zasadnutí Obecného zastupiteľstva Valaská, ktoré sa konalo dňa 13.11.2019 bol poslancami OcZ vymenovaný Michal Lengyel riaditeľom Technických služieb Valaská od 1.decembra 2019.

Mgr. Zlatica Starke

Predstavujeme vám riaditeľa Technických služieb vo Valaskej p. Michala Lengyela

1. Na úvod sa nám predstavte, kde ste pracovali, aké máte pracovné skúsenosti a čo chcete prezradiť zo svojho súkromia?

Moji rodičia ma vždy učili zodpovednosť a samostatnosť a práve preto aj im chcem poďakovať za to, kde teraz som. Navštevoval som Základnú školu vo Valaskej, no v piatom ročníku som prestúpil na športovú školu do Brezna. Vychodil som Hotelovú akadémiu v Brezne. Po škole som sa začal venovať vyučenému remeslu, a tak som pracoval v rôznych hotelových zariadeniach a pomyselným vrcholom mojej kariéry v hotelierstve bola funkcia manažéra jedného nemenovaného 4* hotela. No už od malého chlapca som sa motal okolo hasičov, a to vďaka tomu, že v podstate všetci chlapi z našej rodiny boli hasičmi. Už môj prastarý otec pracoval ako hasič vo vtedy ešte štátnom podniku Železiarne Podbrezová. Ďalej môj starý otec, otec aj môj brat boli dlhoročnými členmi Dobrovoľného hasičského zboru, tu vo Valaskej. No a mne sa to tak zapáčilo, že už ôsmy rok pracujem ako profesionálny hasič v Závodnom hasičskom útve v Železiarňach Podbrezová, presne na tom istom mieste, kde môj prastarý otec.

2. Pozícia riaditeľa Technických služieb je určite veľmi zodpovedná a náročná funkcia, kde je prvoradá spolupráca so starostom obce a s obecným zastupiteľstvom. Ako si predstavujete túto spoluprácu?

Jednoducho, komunikácia. Všetko záleží na dobrej a včasnej komunikácii. Aby sme problémom predchádzali, alebo ich riešili v zárodku, a nie aby sme sa rozprávali o tom, čo sme spravili mohli. So starostom máme pravidelné porady, kde si vždy povieme o už zrealizovaných projektoch a tiež o tých plánovaných, samozrejme prednosť majú havarijné stavy. Takú istú predstavu mám aj o spolupráci s obecným zastupiteľstvom. Telefonicky sa so mnou vedľa spojiť kedykoľvek.

3. Súčasne ste veliteľom DHZ vo Valaskej, viete to vo svojej funkcii využiť? Ako vie byť DHZ nápomocný Technickým službám vo Valaskej?

Už od nepamäti sú hasiči vo Valaskej neoddeliteľnou súčasťou našej obce. Už tohtoročnú zimu plánujem posunúť spoluprácu hasičov a obce na vyššiu úroveň, a to pomocou pri

zimnej údržbe obce. Ale viac neprezerám, nechajte sa prekvapiť.

4. Sústavne počúvame a vidíme, že je pred zberným dvorom neporiadok. Po vyčistení sa po pár dňoch dostane znova do pôvodného stavu. Ako chcete riešiť túto situáciu?

Táto situácia si vyžaduje hlavne disciplinovanosť našich občanov. Zberný dvor má určené prevádzkové hodiny a je prístupný všetkým občanom počas celého týždňa, a aj v sobotu, preto nedokážem pochopiť ľudí, ktorí dokážu takto znečisťovať našu obec aj keď majú takúto možnosť sa zbavovať odpadu. Veď je to jednoduché. Stačí prísť a poverený pracovník vám pomôže váš odpad vytriediť. No keďže situácia je z môjho pohľadu neuspokojivá, plánujeme spoločne so starostom riešiť tento problém.

5. Ďalšia moja otázka smeruje na biologicky rozložiteľný odpad – kompostovisko. Máte v pláne ho sprevádzkovať? Ako plánujete zabezpečovať odvoz tohto odpadu z rodinných domov?

Keďže v našej obci je s likvidáciou tohto druhu odpadu už dlhšiu dobu spojených veľa otázok, zaoberáme sa v spolupráci s obecným úradom aj týmto problémom. Mám v pláne vyjsť občanom viac v ústrety pri zbere takéhoto odpadu a pri jeho následnom spracovaní. Takže áno, kompostovisko vo Valaskej je jednou z priorit.

6. Po vašom nástupe do funkcie vás určite spoluobčania zahrnú množstvom požiadaviek, názorov, sťažností. Kde a akým spôsobom sa môžu na vás ľudia obracať?

Áno je to pravda, občania majú množstvo požiadaviek, ktorým sa snažím čo najlepšie vyhovieť. Ale práve preto sme tam. Občania ma môžu kontaktovať telefonicky alebo prísť za mnou do kancelárie osobne. Keďže už žijeme v modernej dobe, tak aj Technické služby Valaská majú vlastnú stránku na Facebooku, kde si môžu občania priebežne sledovať našu činnosť. Budeme sa tam snažiť čo najviac aktualizovať fotogalériu, aby ste mali vždy aktuálne

informácie o dianí v obci.

7. Zima je už v plnom prúde. Stihate zabezpečiť zimnú údržbu našich ciest?

Samozrejme, zimná údržba bola jedna z prvých vecí, ktoré sme na porade s pánom starostom riešili. Keďže bezpečnosť občanov a zjazdnosť

našich komunikácií je prvoradá, pracujeme na tom, aby technika aj pracovníci Technických služieb boli čo najlepšie pripravení. Momentálne vybavujeme servis samohybných pracovných strojov Gehl, Komatsu a Multicary a taktiež aj ich príslušenstva, či už sú to snehové radlice alebo zariadenia na posýpanie. Na zimu je ešte pripravený traktor Kubota. A ako som už spomínal, tento rok máme v rukáve ešte jedno eso, ale na to si budete musieť počkať, kým nenapadne

prvý sneh. Týmto by som chcel ale poprosiť aj našich občanov, aby boli pri udržiavaní našich ciest zhovievaví a nápomocní, pretože naša technika nedokáže byť na dvoch miestach naraz, a tiež keď sú popri ceste odstavené autá, tak sa nedá pluhovať tak kvalitne, ako by sme chceli. Ďakujem.

8. Pouličné osvetlenie vo Valaskej je v zlom technickom stave. Poznate túto situáciu a ako sa bude riešiť?

Priebežne sa oboznamujem s problematikou pouličného osvetlenia, a tak ako ostatné problémy, tak aj tento sa budem snažiť vyriešiť k spokojnosti občanov, veď aj ja som Valaštan.

9. Na záver ešte jedna otázka. Aká je vaša priorita, čo páli najviac a čomu sa chcete v krátkej budúcnosti venovať?

Vo Valaskej je mnoho páliacich problémov, preto je ťažké povedať, ktorý z nich je prioritou. Podľa mňa sú všetky dôležité. No máme tu zimu, takže najskôr musíme zvládnuť tú. Ale keď už chcete konkrétnu odpoveď, tak to bude zrejme problematika zberného dvora a nakladania z odpadom.

Ďakujem za odpovede a želám, nech sa vo funkcii darí!

Rozhovor pripravila D. Králiková

OZNAM

Prevádzka sociálneho taxíka „Lekáreň Lieky s.r.o.“ vo Valaskej nebude poskytovať službu pre obyvateľov od 23.12.2019 do 31.12.2019 z dôvodu čerpania dovolenky.

Ave crux, spes unica

Kríž - symbol kresťanstva, symbol našej viery, symbol, ktorý naši predkovia oddávna mali vo veľkej úcte a vážnosti. Symbolom kríža - prežehnaním sa - začínali a končili deň, každú prácu, každú modlitbu, doslova každú svoju činnosť. Aj v našej obci je niekoľko krížov, ktoré sa po dlhé a dlhé roky týčia na svojich miestach ako pripomienka toho, v čo naši prarodičia verili, čo vyznávali. Jedným z nich je neodmysliteľný kríž na našom cintoríne, ktorý už viac ako 120 rokov tu stál a neustále nám pripomínal, kto sme a kam smerujeme. Ale zub času bol neúprosný aj k tomuto symbolu našej viery a po mnohých peripetiách a prekážkach, aj napriek niektorým nepriajným hlasom, sa skupine obetavých a odhodlaných "Valašťanov", ktorým nebol osud tohto kríža ľahostajný, podaril husársky kúsok a na našom cintoríne sa týči nový kríž. Pôvodný kríž si naši predkovia, kto-

ri žili skromne a nemali toľko výhod a možností kdejakých príspevkov, aj napriek vtedajším pomerom, postavili svojpomocne z vlastných prostriedkov. Dokázali sa zriecť aj toho mála, čo mali, a obetovali na to, aby ten kríž, ktorý si mnohí pamätáme, tam postavili a vzdávali mu úctu. Nemusím pripomínať koľko i takých, ktorí nevyznávajú vieru predkov, prichádzali k nemu hlavne v období Dušičiek, aby si spomenuli na svojich predkov, ktorí už odišli do večnosti. Kríž stojí na verejnom mieste a je dostupný všetkým bez rozdielu vyznania. O to viac je zárajúci postoj niektorých našich spoluobčanov, keď sa začalo hovoriť o potrebe rekonštrukcie, či dokonca výmene tohto kríža. Ale to už nechám na ich svedomie. Pani poslankyňa Blažena Pastírová, ktorá je jednou z gestoriek tejto rekonštrukcie, sa obrátila na naše Ružencové spoločenstvo s prosbou o finančnú výpomoc pri zabezpečovaní materiálu pri rekonštrukcii tohto kríža. Slovo dalo slovo a my sme zvolali schôdzu členov Ružencového spoločenstva, kde všetci prítomní jednomyselne odsúhlasili príspevok na rekonštrukciu kríža. Ale opäť sa potvrdilo to staré, ale dobre známe: *groš chudobnej vdovy je viac ako milióny bohatých*, a naše ženičky prišli s iniciatívou, že chcú samé dobrovoľne prispieť na rekonštrukciu a obnovu kríža aj mimo toho, aby sa poskytovali financie z úspor Ružencového spoločenstva a na ešte väčšie prekvapenie prispeli aj takí, ktorí nie sú členmi Ružencového

spoločenstva. Sami od seba v presvedčení, že to pôjde na dobrú vec, neváhali a začali prispievať na obnovu tohto nášho kríža. A tak chcem takto verejne vysloviť poďakovanie všetkým, ktorí bez váhania a premýšľania prispeli: *p. Halina Čížovičová, rod. Radovana Kučeru, Soňa Rafajová, Katarína Sepešiová, Miloš a Edita Levíkovci, Viera Nagyová, Oľga Petrovičová, Angela Zlúkyová, Emília Jakabová, Jarmila Havrilová, Valéria Bániková, Viera Belasá, p. Pokorná, Mária Jakalová, Angela Liptáková, Mária Macková, p. Ďuriaková, Miroslava Hrabovská, Viera Žabková, Jana Pekárová, Elena Žilíková, Emília Rafajová, Anna Nedeljaková, Mária Pančíková, Helena Letavajová, Peter Jenča, Soňa Jenčová, Elena Tóthová, Cecília Strnádiková, Mária Škultétyová, Katarína Schonová, Božena Ridzoňová, Oľga Turňová.*

O to väčšie poďakovanie patrí hlavne tým ženičkám, ktoré zo svojich skromných dôchodkov nezávähali a bez rozmyšľania prispeli, a mne prichádzajú na um slová zo sv. písma: *... zavolať svojich učeníkov a povedal im: „Veru, hovorím vám, táto chudobná vdova vhodila viac ako všetci, čo hádzali do pokladnice. Lebo všetci dávali zo svojho nadbytku, ale ona pri svojej chudobe dala všetko, čo mala, celé svoje živobytie.“ - Mk 12, 43-44*

Dňa 1. novembra 2019 na popoludňajšej pobožnosti za všetkých verných zosnulých náš duchovný otec Roman nový kríž aj posvätil a súčasne verejne poďakoval všetkým aktérom, ktorí sa pričínili o to, aby nový kríž sa zaskvel v celej svojej kráse. A tým, ktorým môžeme vďačiť za nový kríž, ešte raz úprimne a srdečne ďakujeme:

p. Blažena Pastírová, Ing. Ján Porubský, st.; Ing. Ján Porubský, ml.; Michal Lengyel, Richard Datko, Dušan Chromek, Miroslav Zelenčík a samozrejme za výraznej pomoci a podpory Obecného úradu vo Valaskej, ďalej fy Kolmann s.r.o., a fy Vallis s.r.o.

Ave crux, spes unica

Kríž, ktorý ako nástroj trestu sa viac ako pred dvadsiacimi rokmi stal nástrojom spásy, od vtedy, kedy náš Spasiteľ Ježiš Kristus vylial na ňom svoju krv, za každého jedného z nás, za mňa, za teba; za teba, ktorý dennodenne prosíš o Božiu pomoc a zmlovanie; za teba, ktorý bez zaváhania haniš svätú Cirkev a jej služobníkov; za teba, ktorý v bolestiach a utrpení pokorne prosíš o zľutovanie; za teba, ktorý v hneve a zlosti znevažuješ Božie meno; za mňa i za teba...

ĎAKUJEME!

Mária Pančíková
BŽR vo Valaskej

KRÍŽ

Na našom miestnom cintoríne stojí kríž od roku 1898 ako symbol. Pre niektorých je to symbol utrpenia, pre niekoho viery, nádeje, lásky. Každý si vytvorí svoje predstavy tohto kríža. Ten náš je miestom aj zamyslenia sa nad životom každého z nás. Zastavíme sa pri ňom vtedy, keď si chceme spomenúť na ľudí, ktorí už nie sú s nami a nie sú ani pochovaní na našom cintoríne. Je to pietne miesto a aj miesto oddychu. Vyrovnávanie sa so svojimi myšlienkami potichu pri kríži, kde nás nikto a nič neruší.

Slovo kríž spojilo niekoľko dobrých a pracovitých ľudí. Kríž bolo treba opraviť. To bola prvá myšlienka. Ale nikto nevedel, čo prinesie skutočnosť, keď budeme reálne vidieť, čo je potrebné. A naplnili sa naše očakávania. Kríž bol demontovaný a zistilo sa, že je potrebné vyhotoviť kríž nový. Slovo dalo slovo a začalo sa pracovať. Nákup materiálu, spracovanie stojana kríža, zváranie, očistenie sochy, nátery a tak ďalej. Tí, čo to robili, vedia, aké úsilie museli vynaložiť, aby všetko bolo tak, ako bolo treba. Pracovali bez odmeny a vo svojom voľnom čase.

No a aby ste vedeli, kto čo robil, môžem vám to takto predložiť.

Veľká vďaka patrí Ing. Jankovi Porubskému staršiemu, ktorý zabezpečil v celom rozsahu materiál na kríž spolu s firmou Valis, Ing. Jankovi Porubskému mladšiemu, ktorý robil odborné poradenstvo, renovoval pamätnú tabuľu, dal vyrobiť konce na kríži - ľalie, maľoval kríž, Michalovi Lengyelovi, ktorý celý kríž kompletne pozváral. Mirko Zelenčík opieskoval sochu, Dušan Chromek iniciatívne namaľoval sochu. Farbu na celé dielo dodala firma Kollmann bezplatne. Okrem toho na demonťáži kríža pracovali uvedení ľudia a aj Richard Datko. Veľké ďakujem vyslovujem páňovi starostovi Mgr. Petrovi Jenčovi, pracovníkom obecného úradu - Kupčokovcom a aj ostatným, ktorých som oslovila a bez nároku na odmenu urobili dá sa povedať do mesiaca a do dňa veľkú vec. Preto sme mohli na sviatok spomienky všetkých verných zosnulých kríž posvätiť. Posviacka bola dôstojná, za čo patrí vďaka vďp. Farárovi. Na kríži sa budú dokončovacie práce robiť na jar budúceho roku.

Dúfam, že tento kríž bude symbolom v našom cintoríne naďalej a budeme si ho strážiť, aby nebol poškodený. Ďakujeme vám, milí naši občania, že ste prispeli na dobrú vec. Môžem povedať, že dobré dielo sa podarilo. Stačí pár dobrých, šikovných ľudí a dá sa všetko. Veľké ĎAKUJEM.

Blažena Pastírová

Čo nás trápi, podnety občanov

Ako bývalú poslankyňu či členku redakčnej rady ma občas oslovia naši občania a upozornia na to, čo ich trápi. Nechcem sklamať ich dôveru, a tak sľubím, že sa na to kompetentných opýtam. Tak sa stalo aj 19. novembra. Oslovila ma na námestí jedna milá staršia pani a upriamila moju pozornosť na to, čo ju trápi a malo by trápiť všetkých, ktorí chodia nakupovať do nového supermarketu COOP Jednota /bývalý Texas/.

Pred vchodom je zasadený ihličnatý strom, ohradený nízkou ohradkou. A predstavte si, tento mini - priestor slúži ľuďom ako odpadkový kôš. Pani sa ma pýtala, či neviem, kto by to mal riadiť, kto je za to zodpovedný. Zamestnanci obchodu alebo obec?

Keďže zvyknem sľuby plniť, išla som si miesto činu lepšie pozrieť.

A naozaj. Okolo stromčeka zvyšky dlažby a odhodené odpadky. Nielen tam, ale aj na chodníku okolo obchodu, zvlášť z južnej strany, kde je dobre známy bývalý internát. Rozprávala som sa o tom aj s pani vedúcou a jej zástupkyňou, že taký pekný obchod by si zaslúžil aj pekné okolie. Dali mi za pravdu. Potvrdili, že sa snažili občas smeti vyzbierať, ale onedlho tam boli zas. Chýbajú smetné koše. Kto by ich mal osadiť? Žeby obec? Upratovať to azda majú aktívni pracovníci, ktorých treba občas skontrolovať. Pán starosta prisľúbil, že si to všetko preverí. Viem, má veľa starostí a nedá sa to hneď. Z každej strany ho niekto o niečo žiada, ale verím, že sa to podarí. Keď môže byť poriadok okolo obchodov a smetných košov na námestí, určite to pôjde aj okolo COOP Jednoty. Nakoniec, ten obchod tam

ešte dlho nestojí. Obec osadí koše a môže byť všetko tak, ako byť má. No my občania musíme byť zodpovednejší. Česť výnimkám.

Podakovala som sa, že ma vedúca predajne a jej zástupkyňa uviedli do obrazu. Kupujúci myslí len na to, čo si ide kúpiť a nepozereť sa okolo obchodu, či sú tam smeti, či nie. Preto si uznanie zaslúžia občania, ktorí aj takéto veci vnímajú a snažia sa na to upozorniť.

Chodievajme preto po našej obci a jej okolí s otvorenými očami, upozorňujeme a snažme sa spoločne, aby bolo v obci a okolo nej čisto. Nebudme ľahostajní, budme príkladom pre deti, neháďme papieričky a iné odpadky na zem, ale do koša, ak tam práve nie je, isto ho niekde nájdeme.

V roku 2020 si pripomenieme 550. výročie založenia našej obce, nech je teda Valaská v roku svojich narodenín krásna.

Mária Pacerová

Reakcia starostu na príspevok „Čo nás trápi, podnety občanov“

Ďakujem pani Pacerovej za výstižný príspevok. Ďakujem nielen jej, ďakujem všetkým, ktorým na našej obci záleží. Je naozaj smutné, že riešime aktívnych pracovníkov, aby upratili po tých, ktorým na poriadku a čistote nezáleží. Že musíme riešiť osadenie ďalších smetných košov a podobne. Avšak verím, že tých, ktorí chcú mať čisto a pekne nielen na „svojom dvore“, je oveľa, oveľa viac. V prvom rade však aj vlastník musí dbať na čistotu a poriadok vlastného majetku. Obec bude v rámci svojich možností nápomocná a ústretová. Tak ako pani Pacerová, apelujem aj ja na našu všímavosť a záujem o prostredie, v ktorom žijeme.

Mgr. Peter Jenča, starosta obce

Martinská kvapka krvi

Touto cestou sa chcem z úprimného srdca poďakovať v mene MSČK všetkým darcom krvi, ktorí prišli darovať krv dňa 12.11.2019. Tohto odberu sa zúčastnilo 30 darcov, z ktorých bolo 6 prvodarcov. Sme veľmi radi, že každým odberom v obci nám pribúda darcov. Zároveň sa chcem poďakovať p. Démeovej Anne a Schreinerovej Janke, ktoré upiekli pre darcov chutné a aj zdravé koláčiky, p. Surovej Eve, Vilhanovej Silvii a Dobišovej Monike, ktoré pripravili pre darcov občerstvenie, p. Poliakovi Marekovi a aj obecnému úradu za maličké pozornosti pre darcov.

Ďalšie odbery krvi v našej obci máme naplánované na 25.3.2020, 15.7.2020 a 09.11.2020. Budeme veľmi radi, keď pridete darovať vzácnu tekutinu, ktorá pomôže zachrániť ďalšie životy.

Kováčová Renata, predsedníčka MSČK

ŠLABIKÁR REMESIEL 3

Výrobky pracovných rúk už od dávnych čias vnášali krásu do všedných dní života. Pletenie košíkov, výroba šperkov, keramika či spracovanie kovov boli často nielen zdrojom obživy, ale aj zmyslom a náplňou života mnohých ľudí v minulosti. To, čo naši predkovia robili preto, aby užili seba a svoje rodiny, je dnes pre mnohých hobby, spôsob relaxu, zábavy či vlastnej sebarealizácie. Aj tento školský rok sme preto pre žiakov pripravili zážitkové vyučovanie pod názvom „Šlabikár remesiel 3“, počas ktorého spoznali a vyskúšali si ďalšie z remesiel. V priestoroch školy si najprv prezreli výstavku remeselníckych výrobkov ako sú čipky, kroje, hrnčiarske výrobky, výrobky z kože, dreva či staré predmety používané v minulosti. Šikovné ruky remeselníkov im ukázali, ako sa gravíruje a vybija koža, ktorá sa následne používa na opasky, privesky, puzdrá na nože a ďalšie výrobky. S týmto remeslom oboznámil

žiakov p. Kršteník z Predajnej, ktorý už viackrát navštívil našich žiakov a aj oni boli u neho v remeselnej dielni. Ďalším prezentovaným remeslom bolo paličkovanie, ktoré nám prišla ukázať p. učiteľka z MŠ Žanetka Nitková. Porozprávala deťom o histórii remesla, priniesla im ukázať materiál a pomôcky potrebné k vykonávaniu tohto remesla i hotové výrobky. Jej šikovné

ruky predvedli žiakom správnu techniku paličkovania, ktorú si mohli následne sami vyskúšať. Veru, len málokto vedel paličky ovládať tak, aby sa mu nezamotali. Ale našli sa aj zruční majstri, ktorým to išlo veľmi dobre a sami si zhotovili svoj výrobok. V závere dopoludnia plného nových poznatkov sme sa s remeselníkmi rozlúčili a oni nám prisľúbili, že nás opäť navštívia a predvedú ďalšie remeslá, ktorým sa venujú. Už teraz sa tešíme na nové zážitky s nimi.

Mgr. Nezbedová

Na svete žijú rôzni ľudia. Takí, ktorí nerobia nič, takí, ktorí robia len to, čo musia a aj takí, ktorí chcú robiť niečo viac. Bez nároku na odmenu, zisk či pochvalu. A sú aj takí, ktorí tých, čo chcú robiť, viac upodozrievajú, že to viac robia z nejakých zisťných dôvodov a nájdu sa aj takí, ktorí tým, čo chcú robiť viac, hádžu povestné polená pod nohy.

Dlho som rozmýšľala, ako začať písať o OZ Pekný deň, ktoré pôsobi v našej obci už 15 rokov. Najskôr som chcela napísať, že názov OZ Pekný deň presne vystihuje účel jeho založenia. Prinášať nápady, riešenia, zába-
vu, dobročinnosť tak, aby sa obyvateľom našej obce Valaská, žilo dobre a pekne. Potom som chcela začať oficiálnejšie, citovaním zákona 83/1990 Zb. Z. o združovaní občanov a definovaním pojmu občianske združenie, jeho práva a povinnosti.

Nie je dôležité, ako som začala, dôležité je to, čo vám chcem povedať. O tých, čo chcú robiť viac. O tých, ktorých nezastaví „nedá sa to“, ale naopak, hľadajú, ako sa to dá. Nebudem hovoriť o nich samotných, pretože o publicitu veľmi nestoja. Chcem vám povedať o veciach, ktoré urobili pre ostatných, pre obec Valaská a jej obyvateľov.

Pred 15 rokmi sa ich stretlo šesť. Šesť ľudí, ktorých mená vo Valaskej pozná takmer každý. Kto už občianske združenie zakladal, bol alebo členom nejakého združenia je, tak vie, že to nie je len o tom, lusknúť prstom a máme združenie. Treba dodržať zákon, postupovať podľa zákona a splniť zákonom stanovené pravidlá. A takto, 24.5.2004, vzniklo aj OZ Pekný deň so sídlom vo Valaskej.

Prvá akcia združenia pripravila pekný deň pre prvákov už 2.9.2004 formou súťaží a sladkých odmien. Následne 26.9.2004 pripravili výstavku ručných prác, ako súčasť Hudobnej jesene vo Valaskej. Stalo sa to tradíciou a výstavky ručných prác či práce remeselníkov sú súčasťou podujatí konaných počas celého roka.

Spomínam zámerne prvé dve akcie, pretože keby som mala písať o každej, v každom roku pôsobenia občianskeho združenia, nestačilo by ani jedno celé vydanie Valašianskeho hlásnika. Občianske združenie Pekný deň v spolupráci s inými organizáciami pôsobia-
cimi v našej obci, v spolupráci s obecným úradom, základnou školou či základnou umeleckou školou za 15 rokov pripravilo a stále pripravuje niekoľko desiatok skvelých podujatí. Martinský veselíc, Mikuláš, Živý betlehem, Vianočný punč, fašiangy, Valašianske krumple, Big Air, Jánske ohne, ale najmä veľmi obľúbenú súťaž o najlepšiu tóčnu – haruľu. Organizuje alebo spoluorganizuje rôzne výstavy či vystúpenia.

Občianske združenie Pekný deň sa dlhé roky

PEKNÝ DEŇ

venuje aj ochrane životného prostredia, snaží sa najmä deti viesť k tomu, aby si uvedomili to, na čo sme my, ich rodičia a starí rodičia, zabudli. Že naša planéta tu nie je len pre nás, že je tu aj pre tých, čo prídu po nás. Naše chyby budú musieť riešiť naše deti, budú im musieť čeliť a nebudú to mať vôbec jednoduché.

Občianske združenie Pekný deň sa však nepodieľa len na podujatiach, ktoré majú ľuďom

pre Klaudiu, ktorá sa tak mohla zúčastniť na medzinárodnej olympiáde v New Yorku, kde za svoj projekt „Monitoring znečistenia horného toku Hrona“, získala bronzovú medailu v konkurencii 232 projektov z 96 krajín sveta. A mnoho ďalších menších či väčších finančných príspevkov.

Niekedy je však aj pomoc prikrátka, a boj prehratý. Aj to v kronike nájdete. To nás ale nemôže odradiť pomáhať znova a snažiť sa vyhrať.

Ako staro-nového občana Valaskej ma existencia OZ Pekný deň nadchla. Žijeme v materiálnom svete. Niektoré veci vidíme len vtedy, keď spomalíme alebo keď sa zastavíme a zamyslíme sa. Nevieť kto z vás, ktorí tu žijete nepretržite, alebo ste sa vrátili nazad tak, ako ja, alebo ste sa prisťahovali, ste sa niekedy zamysleli nad tým, čo niekoľko málo ľudí dokáže urobiť pre väčšinu. Zvykneme to brať ako samozrejmosť a nezamýšľame sa nad tým, koľko práce, úsilia, odhodlania, voľného času a aj finančných prostriedkov je potrebné na to, aby sa to pre tých ostatných samozrejmosťou stalo.

Dovoľte mi preto poďakovať sa aj za vás, ostatných. Aničke, Števk, Beátke, Monike, Robkovi a Helenke, že to všetko začali a že to všetko pre nás robili. Ďa-

kujem aj ďalším, ktorí sa postupne pridali. Silvii, Tani, Danke a Žanete, ale aj všetkým nemeňovaným, ktorí v priebehu tých 15 rokov, pomohli a prispeli, či už fyzicky alebo finančne. Sú pred nami sviatky pokoja a mieru. Pokoja, ktorý nie je pre každého samozrejmosťou, a mieru, ktorý nie je nezvratný. Ľudia, nech sú akíkoľvek, sa vždy vedeli zomknúť v rokoch vojny, alebo pri akýchkoľvek katastrofách. Prajme si, aby sme sa vedeli zomknúť vždy. Nielen v časoch zlých, ale aj v časoch lepších. Držme spolu a pomáhajme si. Robme si pekné dni navzájom. Pekný deň nie je len vtedy, keď svieti slniečko. Pekný deň je aj vtedy, keď niekomu pomôžeme alebo urobíme radosť. Ak môžete, viete, ale najmä chcete, pridajte sa. Každý nový nápad a každá pomoc je vítaná.

Veselé Vianoce a šťastný nový rok 2020.

A pekný deň, Valaská!

Katarína Husenicová

priniesť zábavu a pekné dni. Občianske združenie sa snaží pomáhať. Príjmy z predajných akcií, z verejne dostupných zdrojov, či zo získania 2% z daní neslúžia len na usporadúvanie spomenutých akcií, na zakúpenie sladkostí či iných drobných darčiekov a výherných cien pre tieto podujatia. Slúžia aj na finančnú pomoc pre tých, ktorí to potrebujú. Pomáhajú tým, ktorých v živote postretnie choroba, či iná životná výzva. Pomáhajú život doslova naštartovať.

Mala som možnosť nahliadnuť do kroniky OZ Pekný deň. A našla som tam zmienku o zakúpení masiek pre fašiangový sprievod, príspevok 10 000 Sk na zakúpenie prenosného inhalátora pre Lucku, ktorej sa otvorili dvere do sveta. Hodnotný dar- klarinet pre Maťka, ktorému sa zase otvorili dvere do sveta hudby, a ktorého umenie sme si mohli vypočuť aj na koncerte k príležitosti 60. výročia založenia ZUŠ vo Valaskej. Finančný dar 200 €

POMOC OD ĽUDÍ

Keď sa stane to, že pridete o zdravie, je to smutné, ale treba to riešiť. Je krásne, že má vám kto pomôcť. Stalo sa to aj nášmu synovcovi. Bol po úraze nevládny. Celá rodina sa zomkla a riešila problémy pomoci. Bolo treba veľa finančných prostriedkov na špeciálne liečenia. A tu sa prejavila dobrota ľudí, ktorí odvedli 2% z daní na jeho liečenie. Nedá sa to však ináč, ako cez občianske združenie. A to bola skutočná pomoc, ktorú poskytlo OZ Pekný deň. Nebolo treba veľa rečí, ale skutok a výsledok je jasný. Synovec chodí, je samoobslužný. Mohol absolvovať liečenia v Kováčovej, v Adelli centre v Piešťanoch a aj v hyperbarickej komore v Martine.

Ďakujeme vám, dobrí ľudia, ktorí ste pomohli nezištne. Veľká vďaka OZ Pekný deň, ktoré nám takto urobilo naozaj pekné dni. Netreba veľa slov, ale činy hovoria za seba. Prajeme OZ Pekný deň k 15. výročiu úspechy a aby tak pomáhali aj ostatným, ako pomohli nám.

Blažena Pastírová

Generačné stretnutie s poéziou

Vážení čitatelia, milí Valaštania!

Tohtoročné jesenné generačné Stretnutie s poéziou 7. novembra s témou pomáhajúca láska sa nieslo tak trochu aj **v znamení 30. výročia Nežnej revolúcie**. Uplynulo veru už 30 rokov odvtedy, ako sa u nás zmenil totalitný režim na demokratický, po nežných, nenásilných stretnutiach na námestiach vo väčších mestách, ale aj tých menších, v bývalom Československu, ktoré organizovali najmä mladí ľudia, túžiaci po zmene, po slobode, študenti, herci, bývalým režimom prenasledovaní a v neposlednom rade aj tí, ktorí už viacej nechceli skrývať svoje náboženské presvedčenie. K takým ľuďom patrili aj náš významný rodák **pán Jozef Šeba**, ktorý mohol po revolúcii ako učiteľ a kultúrny pracovník naplno rozvinúť svoje kresťanské čítanie, schopnosti a aktivity v prospech nás všetkých všade tam, kde pôsobil. V našej obci, v Tajove, Banskej Bystrici a inde. Veľa sme sa o ňom dozvedeli z príspevkov, ktoré si naši recitátori pripravili, **a bolo nám ctou, že sme medzi nami mohli privítať jeho príbuzných, v mesiaci novembri, kedy sme si spoločne pripomenuli sté výročie jeho narodenia.**

U nás vo Valaskej sme tiež mali skupinu nadšencov, ktorí zastupovali Verejnosť proti násiliu /v Čechách to bolo Občianske fórum/. Organizovali rôzne stretnutia, sviečkový pochod, besedy v kostole, v kinosále. O tom je aj výstava fotografií z toho obdobia, ktorú si môžete do konca decembra pozrieť vo vestibule kultúrneho domu pred vstupom do kinosály. Určite by tam nejednu z vás našiel svojich blízkych a známych, z ktorých niektorí už nie sú medzi nami.

Po piesni Marty Kubišovej – Ať mír dál zůstává s touto krajinou, ktorá znela na námestiach počas Nežnej, som predniesla báseň z tej doby, ktorú mi vtedy niekto vtisol do rúk a požiadal ma, aby som ju predniesla. Urobila som to veľmi rada, pretože tak ako ostatní, aj ja som túžila po zmene, aby sme sa ko-

UCTILI SME SI NÁŠHO RODÁKA – významnú osobnosť obce

Členovia MO MS, žiaci 9. ročníka spolu s pani učiteľkami a pani riaditeľkou ZŠ J. Simana a vedenie obce Valaská sa v duchu úcty a piety spoločne zúčastnili spomienkovej slávnosti 100 ročnice narodenia významného rodáka našej obce, pána učiteľa Jozefa Šeba v Tajove.

Slávnostný sprievod prešiel od obecného úradu k cintorínu, kde prebehol pietny akt. Následne sa sprievod presunul do Kostola sv. Jána Krstiteľa, kde sa uskutočnil emotívny program venovaný životu a dielu Jozefa Šeba. Veľmi nás teší, že v programe sme dostali priestor na vystúpenie, a to v podobe pozdravu starostu našej obce a prednesu myšlienok pána učiteľa Šeba v podaní dvoch žiakov našej školy. Bolo o nás naozaj veľmi pekne postarané. Už

do autobusu vo Valaskej sme dostali občerstvenie a po skončení programu zase chlebičky. Domov do Valaskej sme odchádzali s priateľskými pozdravmi od rodinných príslušníkov pána Šeba a tiež s istotou, že náš rodák v nebi na nás myslí.

„Byť všade tam, kde boli potrebné moje ruky, hlava i srdce.“

J. Šeba

Ako predsedu MO MS ma z tejto akcie teší viacero skutočností, no najviac, že sme sa spoločne „matica – škola – obecný úrad“ podieľali na veľmi krásnom a spoločnom diele. Verím, že takéto akcie rôzneho charakteru budú aj ďalšie a ďalšie, a tým ešte viac prehĺbime našu spoločnú spoluprácu v duchu národnom, vlasteneckom a kresťanskom.

výbor MO MS Valaská

nečne vymanili spod nadvlády komunistov a prebrali tak zodpovednosť sami za seba, za svoje konanie a smerovanie nášho štátu. Napísal ju Michal Chuda, dal je názov B Y Ť. V minulom čísle Hlásnika ste si ju mohli prečítať. Pod ňou bol dátum 22. november 1989.

Po hudobných predeloch s piesňami Svätoslava Hamaliara nasledovali vstupy našich recitátorov, tých školopovinných, ale aj tých starších, ktorí si pripravili ukážky z diel pána učiteľa Šeba, o jeho živote, ale aj iné básne, aj vlastné, s témou pomáhajúcej lásky.

Spomením recitátorov, ktorí sa už tradične zúčastňujú na Stretnutiach s poéziou, najskôr tých školopovinných: Romanka Hadžegová, Jakub Bireš, Florián Pacera a tí starší: Ľubica Kučerová, Bronislava Balúnová, Eva Kúdelková, Marcela Škultétyová, Patrícia Hadžegová, Mária Pacerová. Niektorí zo skálnych sa pre chorobu nemohli zúčastniť, čo nám bolo ľúto.

O hudobné predely s reprodukovanou hudbou sa staral tiež už tradične Matúš Pacera.

Nasledovala debata k témam, kde sa dcéra pána Šeba za ostatných príbuzných úprimne poďakovala za pozvanie a peknú spomienku na svojho otca, strýka, príbuzného. Pani Králiková poďakovala účinkujúcim aj divákovi za účasť, odovzdala účinkujúcim deťom čokoládky a dospelým kvietky.

Zvlášť dobrú atmosféru pripravili naši diváci, nielen potleskom, ale aj spokojnými úsmevmi na tvárach. Sme radi, že sa zúčastnili a že sme si spoločne **uctili sté výročie narodenia nášho významného rodáka, pána Jozefa Šeba, a pripomenuli dôležitý medzník v našom štáte pred 30 rokmi, Nežnú revolúciu**, ktorá priniesla zmenu do našich životov.

Zúčastnení si so záujmom pozreli výstavu fotografií, vzájomne si podebatovali a my, organizátori, sme boli spokojní a vďační za ich účasť na tomto spomienkovom podujatí. Medzi divákmi bola aj pani riaditeľka ZŠ, niekoľko pani učiteliek, niekoľko členov MS či Klubu dôchodcov vo Valaskej. Svojou účasťou nás potešil aj pán učiteľ Martin Weiss, ktorý do minulého hlásnika poslal krásnu spomienku na pána učiteľa Šeba, priateľa a kolegu jeho otca.

A na záver ešte jedno želanie:

Kiežby sa čo najviac ľudí dalo viesť pomáhajúcou láskou, ak by ich bolo dosť veľa, mohlo by sa nám konečne podariť vytvoriť štát, v ktorom by bola radosť žiť a pracovať, spoločne by sme zveladovali svoju vlasť, chránili krásnu prírodu a kultúrne dedičstvo našich predkov. Radosť a šťastie by zavítali do našej krajiny.

Viem, toto želanie je síce krásne, ale veľmi ťažko naplniteľné, no ten, kto sa odovzdá do služieb pomáhajúcej lásky a vytrvá, si môže byť istý, že hoci to nebude ľahké, najmä na začiatku, jeho život bude postupne stále krajší, šťastnejší a naplnenejší; nezmení tým svet, len seba, no tým pozitívne ovplyvní aj svoje okolie, aspoň to najbližšie, možno mu dokonca pomôže natrvalo sa zmeniť k lepšiemu, čo spätne prinesie požehnanie opäť aj jemu samému.

Stojí to za to. – Čistá radosť zo života je najväčšou vďakou za to, že smieme byť.

Za Klub poézie Mária Pacerová

Vo Valaskej na rodákov nezabúdajú

Môj otec Jozef Šebo sa narodil vo Valaskej. Do svojho rodiska sa rád a často vracal aj s nami deťmi. Tiež bol rád, keď ho z Valaskej pozývali na stretnutia pri rôznych významných dňoch obce. Veľmi si vážil ocenenie Čestný občan Valaskej.

Aj ja s bratom Miškom a jeho manželkou Hankou sme sa potešili, keď sme dostali prostredníctvom bratranca Mariána Makovníka pozvánku z Valaskej na generálne Stretnutie s poéziou, na ktorom bude venovaná aj spomienka na Jozefa Šeba pri 100. výročí jeho narodenia a tiež spomienka na Nežnú revolúciu.

Pri našom príchode v priestoroch výstavnej siene OcÚ panovala príjemná atmosféra umocnená vystavenými peknými obrazmi a vkusne aranžovanými panelmi s fotografiami a výstavkou k témam večera.

Uvádzané témy vkusne a s citom sa vzájomne prelínali. Zaujali nás ukážky poézie, prózy aj vlastnej tvorby vynikajúco interpretované, a tiež pekný výber hudby. Osobitne citlivo sme vnímali spomienky na nášho otca. Každý príbeh z jeho života nás zaujal, potešil, dojal.

Prežili sme krásny večer v kruhu príjemných ľudí, ktorí nezabúdajú. Ďakujem za celú rodinu Šebových a Makovníkov.

Alžbeta Kulavjaková Šebová

Jeseň výtvarníkov zo Zušky

O tvorivých stretnutiach

V jesennom čísle som spomenul našu novú aktivitu, z ktorej možno vznikne tradícia. Strávili sme vtedy celý jeden deň pri opekaní a tvorivých dielňach zameraných na tvorbu z cínu. Počas jesenných dní sme podobné stretnutia urobili ešte dvakrát a zakaždým to bol veľmi pekný čas, spoločne strávený zábavou a tvorbou zaujímavých diel, cínových plastík, ktoré by sa nemuseli krčiť ani vedľa diel známych sochárov. Dočasnú prestávku v tejto našej novej tradícii nám urobil akurát príchod zimy, no s príchodom prvých teplých dní na budúcu jar sme určite znovu vonku a pokračujeme v tvorbe.

O cestách po Belgicku

Už počas leta sme začali plánovať výpravu, na ktorej by sme spoznali túto krajinu. Ako najlepši termín, kedy je viac dní voľna za sebou, nám vyšli jesenné prázdniny. Ostávalo kúpiť letenky, zohnať ubytovanie, od ktorého by sme nemali ďaleko k našim cieľom... no a samozrejme pripraviť ciele. Dozvedieť sa, čo všetko by určite malo byť v našom programe a čo by sme si nemali nechať ujsť. Prišiel deň nášho štartu, auto sme nechali na päť dní oddychovať na parkovisku v Bratislave, a my sme sa vzniesli nad oblaky.

Naším prvým cieľom výpravy bolo mesto Charleroy v blízkosti francúzskych hraníc, keďže tam je južné bruselské letisko, na ktorom sme pristáli. Bolo ráno a mali sme pred sebou celý deň a aj keď sme pôvodne už prvý deň plánovali stráviť v Bruseli, rozhodli sme sa, že toto mesto žijúce kultúrou ale aj minulosťou a prítomnosťou baníctva, skúsime spoznať. Jasné - hutníci nie sme a aj keď by to určite bolo zaujímavé vidieť čo len jednu z množstva expozícií venujúcich sa baníctvu, my sme sa kvôli krátkosti času rozhodli tých pár hodín, čo sme na mesto mali, venovať návšteve galérie moderného umenia. Podvečer toho dňa sme nakoniec ešte stihli aj slávne bruselské námestie Grote Markt, miesto spájajúce všetko to krásne, čo od gotiky cez renesanciu, baroko a klasicizmus môže oko návštevníka len čakať. Krása tohto miesta vznikla z bohatstva jednotlivcov, ale aj slávnych cechov, pre ktoré bolo ctou mať sídlo práve tu, a nad všetkým akoby kraluje mohutná gotická radnica z 15. storočia. Nasledovala cesta vlakom do mestečka Zaventem, kde sme na najbližších pár dní našli domov. Dva z nasledujúcich dní sme strávili ešte v Bruseli. Čakala nás napríklad rozsiahla Kráľovská galéria, ktorú po obsadení Belgicka na začiatku 19. storočia založil Napoleon Bonaparte. Známe mená, tváre, známe ťahy štetca veľkánov flámskej, ale aj svetovej maľby, to všetko nás na niekoľko hodín vtiahlo do sveta krásy.

Byť v Bruseli a nenavštíviť ikonickú monumentál-

nu stavbu „Atomium“, postavenú v roku 1958 ako súčasť svetovej výstavy, by bola chyba, a tak v jedno ráno sme celý Brusel mali ako na dlani z výšky 102 metrov. Navštívili sme Európsky parlament, ohromnú gotickú Katedrálu Sv. Michala a Sv. Guduly, známu pasáž Saint-Hubert, ale našli sme si čas aj na známu sošku čúrajúceho chlapčeka „Manneken pis“ a na pátranie po jeho takpovediac bronzovej sestre „Jeanneken pis“.

Belgicko je rozlohou krajina... možno ako polka Slovenska a rovnako ako u nás, aj tam je doslova za každým rohom niečo krásne. Naše výpravy, na ktoré sme sa vždy vyberali ráno a vracali sme sa za tmy večera, sme tak smerovali aj do iných miest. Jeden celý deň sme strávili v meste Antverpy pri hraniciach s Holandskom, kde sme videli dom a ateliér známeho maliara Paula Rubensa, zaujímavú galériu moderného umenia a gotické námestie spolu s Katedrálou Sv. Márie, úžasnú, a ako mnohé iné katedrály západnej gotiky, nikdy nedokončenú stavbu. Okrem Antverp sme v tie dni ešte navštívili malebné mesto Lauven, prístavné mesto Oostende, kde sme si na brehu Severného mora urobili obed, a mesto Brugy, ktoré akoby na celé stáročia spolu s nejakou Šípkovou Ruženkou zaspalo a po prebudení sa ocitlo v tomto modernom svete so všetkým tým krásnym, čo v iných mestách dávno pohltil čas alebo to, čomu hovoríme pokrok. Kedysi najbohatšie a najdôležitejšie obchodné mesto západu s postupným rastom iných obchodných prístavov stratilo svoj význam a jeho prístav v zálive postupne pohltil nánosy a z prístavného mesta sa

stalo mestečko hlboko vo vnútrozemí. To, čo spôsobilo zánik jeho slávy v stredoveku, je nakoniec jeho záchranou a slávou dnešných dní. Keďže sa v meste už za čias renesancie neoplatilo stavať ani sa nebúralo, tak celé mesto ostalo ako loďka vo fľaši zabudnuté na konci 14. storočia, kým okolitý svet sa menil.

Cieľom posledného dňa cestou na letisko v Charleroy bolo mesto Nivelles a jeho románsky Chrám Sv. Gertrúdy z 11. storočia, ktorý je v podstate obrazom ducha Belgicka. Za takmer 1000 rokov odkedy bol postavený ako súčasť kláštora, bol svedkom všetkých veľkých pohrôm, ktoré sa krajinou prehnali. Pochodovali tadiaľto Španieli pri obsadzovaní krajiny, niekoľkokrát tadiaľto tiahol Napoleon, ktorý bol napokon práve neďaleko odtiaľto - pri Waterloo porazený. Ťažké časy mesto zažilo aj počas prvej svetovej vojny, aby napokon na začiatku druhej svetovej vojny 14. mája 1940 takmer celé spolu s chrámom ľahlo popolom.

Obraz ducha Belgicka, ktoré po každej pohrome spôsobenej záujmami a konfliktami iných, väčších krajín vždy vstalo. Je zaujímavé... a asi aj trochu správne, že nie v metropolách veľkánov Európy, ale práve tu, v malom Belgicku, je dnes srdce Európy.

Nočný let domov bol pre nás tiež veľkým zážitkom. Bola jasná bezoblačná noc a všetky mestá a dedinky pod nami sa z tej výšky javili ako chuchvalce žiarivých perál. Domov sme prišli síce veľmi unavení, no naplnení veľkými dojmami z toho, čo sme videli, a zážitkami, ktoré budeme ešte dlho rozprávať.

O plánoch na rok 2020

Na samozrejme, plány máme. Cesta za ich naplnením, tvorba je nám vlastne hlavným cieľom, pretože to je spôsob, ako rásť, no výsledok tejto našej cesty je zároveň možnosťou vás, návštevníkov našich výstav, nazrieť do nášho farebného sveta. Samozrejme, že aj naše cesty svetom pokračujú a znovu to budú výpravy, na ktorých spoznáваме veľa nádherných miest.

Prvou veľkou výtvarníckou udalosťou je ďalšia rozsiahla výstava Spoločenstva EXZU - otvorenej skupiny absolventov, bývalých žiakov a priateľov Výtvarného odboru ZUŠ-Valaská, na ktorej vám v marci 2020 predstavíme okrem iného aj dve nové knižné publikácie. Každý rok je korunou všetkých snáh veľká absolventská výstava. Ani tento rok to nebude ináč a na konci mája sa vám predstavíme výstavou o putovaní ďalekými krajinami a kultúrami sveta. Naša obec budúci rok zažije veľké výročie a my, výtvarníci zo Zušky, priložíme svoju tehličku do dejín Valaskej veľkou jesennou výstavou, kde každý, kto nosí Valaskú v srdci, nájde niečo pre seba.

Mgr. R. Turňa

MATIČNÝ DEŇ

Už po druhý raz sa v našej obci uskutočnil „Matičný deň“. Tentokrát sa niesol v duchu spomienky na nášho prvého predsedu MO MS vo Valaskej Andreja Zafku. Pripomenuli sme si jeho 150. výročie narodenia /20.11.1869/. *A kto vlastne bol náš prvý predseda?*

- učiteľ, správca školy, kantor, organista v miestnom kostole,
- počas svojej 36 ročnej praxe výrazne ovplyvňoval a usmerňoval dianie v našej obci,
- za dlhoročné a úspešné pôsobenie v školstve sa mu dostalo uznania od ministerstva školstva - zastával úrad svetského predsedu školskej stolice.

Nesmieme zabúdať na tých, ktorí sa výrazne pričínili o to, čím sme, kto sme a kam kráčame. My, MATIČIARI, vám, pán učiteľ ZAFKA, ĎAKUJEME a posielame vám pozdrav tam „hore“.

Pri tejto príležitosti výbor MO MS rozhodol:

1. oceniť slávnostným členským preukazom bývalých predsedov nášho miestneho odboru,
2. prijať do našich radov v roku 2019 nových 13 členov,
3. udeliť kolektívne členstvo DHZ obce Valaská.

Všetkým vám, moja matičná valaštianska rodina, patrí poďakovanie! ĎAKUJEM za nezištnú pomoc výboru, všetkým členom MO MS, ktorí nám akokoľvek pomáhali, našim kamarátom z Valče, DFS Matičiarik, členom spevokolu LIPKA, všetkým účastníkom florbalového turnaja,

vedeniu obce, kultúrnej referentke obce, Perle Gastro - obsluhu, Martinovi Krupovi a v neposlednom rade vedeniu MS v Martine. Najväčšie slová vďaky patria vám všetkým, ktorí nám pomáhate v napĺňaní matičných myšlienok v duchu národnom, vlasteneckom či kresťanskom!

„Ja sa prebijem, lebo sa prebiť chcem.“ M.R.Štefánik

*predseda MO MS
PaedDr. M. Magera*

ZAFKOV POHÁR vo florbale

Aj tento rok sa uskutočnil florbalový turnaj pod záštitou MO Matice slovenskej vo Valaskej. Už druhý ročník sa niesol vo výbornej atmosfére nielen medzi hráčmi v jednotlivých tímoch, ale aj naprieč nimi. Na každý zápas, ktorý sa odohral, sa pozeralo veľmi dobre. Medzi hráčmi bolo cítiť odhodlanie a bojovnosť dosiahnuť čo najlepší výsledok, čo zapríčinilo aj vyrovnané výsledky. Víťaznú trofej si odniesol tím s názvom „22“ s víťazným skóre 17:4 a 11 bodmi. Podujatie sa ukončilo spoločným obedom pri už tradičnom gulášu. Špeciálne poďakovanie patrí pánovi učiteľovi Matúšovi Magerovi za organizáciu, prípravu a dobrú náladu.

napísal Frederik Ďurčo

Posedenie pri heligónke

Dňa 10. novembra 2019 sa v Kultúrnom dome vo Valaskej konala prehliadka heligonkárov. Celé toto podujatie zorganizovali Ján Krnáč a Renáta Kubove (Fašková) pod záštitou Obecného úradu vo Valaskej.

Celkovo prišlo 18 heligonkárov so svojimi spevákmi a s folklórnou skupinou z Filipova. Ukázali sa v plnej paráde, zazneli piesne z Horehronia, z Čierneho Balogu, Podpoľania a Kokavy nad Rimavicou. Diváci mohli obdivovať prekrásne heligónky a kroje z rôznych dedín. Medzi pozvanými hosťami boli Jožko Pančík so svojimi vnukmi Peťom a Jurkom Belkovcami, výrobca heligoniek – Juraj Krahulec s manželkou Stelliou, Paľo Liska z Dolnej Strehovej, Andrej Kamenský z Kružna, naši chlapi z Dolnej Lehoty - J. Krnáč, Martin

a Marek Stierankovci, Jožko Dolinský s dcérou z Beňuša, Richard Dato z Valaskej, Peter Srnčiak Giertli a mnohí iní skvelí heligonkári. Atmosféra bola úžasná, diváci si zaspievali

a ťažko sa im odchádzalo z hľadiska. Dúfame, že sa takéto podujatie podarí aj nasledujúci rok a ďakujeme Obecnému úradu vo Valaskej a všetkým zaangażovaným ľuďom za podporu a pomoc.

Renáta Kubove Fašková

Foto: Peter Berčík

SLÁVNOSTNÝ PROGRAM V KULTÚRNYM DOME

Spevokol MO Matice slovenskej Valčan sa zúčastnil Dňa Matice slovenskej, ktorý pripravili matičiarci vo Valaskej. Obec Valaská má viac ako dvojnásobnú rozlohu a počet obyvateľov ako naša. Spoločne s miestnym spevokolom Lipka obohatili slávnostný deň, ktorý mal popri kultúrnom aj športové zameranie. Do vienka prispeli aj mladí tanečníci detského folklórneho súboru Matičiarik z Banskej Bystrice. Súčasťou programu bolo aj odmenenie nových členov a bývalých predsedov miestneho odboru. Podujatie sa nieslo v ovzduší výbornej nálady a porozumenia. Matičná hymna v spoločnom podaní oboch spevokolov Lipka a Valčan a spontánnym spevom prítomných vzbudzovala pocit hrdosti a matičnej spolupatričnosti, čo odznelo aj príhovoroch predsedu PaedDr. Matúša Mage-ru a starostov oboch obcí. Predsazatie a prísľub na opätovanú návštevu pri príležitosti stretnutia matičných spevokolov „Valčianske melódie 2020“ je nádejou na ďalšie prehlbovanie vzťahov medzi odbormi a osobných priateľstiev. Recepčia na záver sa niesla v družnej nálahe.

napísal Jaromír Meriač z Valče

Činnosť seniorov ZO JDS v druhom polroku 2019

Druhý polrok začína júlom, čiže prázdninami žiakov a študentov, a tak tento mesiac si dali voľno aj seniori, aby sa venovali vnúčatám. Ukončili ho 22. augusta zájazdom na kúpalisko do Rapoviec. Zúčast-

nili sa 42 členov spolu s vnúčatami. V auguste 25 členov absolvovalo rekondičný pobyt v Turčianskych Tepliciach. 4. septembra sa 49 členov zúčastnilo na Okresnom turistickom zraze na Bravčove – kde sa celkovo zúčastnilo vyše 400 členov JDS. V septembri už tradične usporiadame športový deň pod Úbočou – na akcii sa zúčastnilo 70 členov a pozvanie prijali p. starosta Mgr. Peter Jenča, p. prednostka Mgr. Dana Kmeťová a p. Silvia Krupová. Súťažilo sa v piatich disciplínach – prví traja súťažiaci v každej disciplíne boli odmenení. Na tento deň vždy objednáваме guľáš u p. Štubňu a tento rok sme mali aj výborný držkový guľáš, ktorý nám pripravil náš člen p. Martin Krupa. Posedenie mávame v miestnosti,

ktorú nám poskytuje p. Bachratý. Október je mesiac úcty k starším – pri tejto príležitosti KO JDS a OO JDS organizujú pre seniorov posedenie. Tento rok krajské posedenie bolo 9. októbra vo Zvolene, zúčastnili sa ho 2 naše členky a 17. októbra v Brezne, kde bolo 14 našich členov. Vydarenou akciou bol 16. októbra pochod na Hájny grúň k pomníku Ladislava Chudíka. Pre našich jubilantov sme pripravili posedenie, ktoré spríjemnili svojím programom deti z MŠ. Rok 2019 ukončíme kapustnicou s posedením pri vianočnom stromčeku. 12. decembra nám sviatočnú atmosféru umocnia svojím vystúpením žiaci ZUŠ.

Všetkým prajeme príjemné prežitie vianočných sviatkov a veľa zdravia v novom roku.

za ZO JDS Tóthová Elena

MATIČNÍ JUBILANTI

Dňa 18.10.2019 prijali naše pozvanie na spoločné posedenie viacerí jubilujúci členovia miestneho odboru MS vo Valaskej. Kultúrny program si pre nás pripravili žiaci ZUŠ pod vedením Vlasty Pastorkovej a Jána Jenču. Báseň pre jubilantov predniesol Alexej Magera. Spoločne sme sa porozprávali, zaspomínali, ale vzájomne sa aj potešili. Každého jubilujúceho člena nám bližšie predstavila Anka Fischerová. Koláčik, chlebiček a aj malá pozornosť od vedenia obce a dar od výboru miestneho odboru boli samozrejmosťou.

Každý člen nášho miestneho odboru je členom platným a dôležitým bez ohľadu na vek, pohlavie, postavenie či zaradenie. Prajem vám ešte veľa rokov plných zdravia, lásky najbližších a tiež aj kreatívnych a podnetných návrhov pre nás, aby sa matica mohla rozrastať!

*PaedDr. Matúš Magera
predseda MO MS Valaská*

Za poznávaním slovensko-poľského pohraničia

Valaštianski matičiari a sympatizanti MO MS sa opäť vybrali spoznávať krásy Poľska aj nášho Slovenska. Tentokrát to bolo slovensko-poľské pohraničie. Ráno sme navštívili poľské trhy v Nowom Targu, kde si všetci nakúpili, čo potrebovali. Potom naše kroky smerovali na stredoveký hrad Niedzica, ktorý sa nachádza na pravom brehu nádrže Czorszyńskie v obci Niedzica na poľskom Spiši. Hrad sa volá aj Dunajec, pretože je postavený nad korytom rieky Dunajec. Hrad ponúka krásnu expozíciu, v blízkosti je príjemná kaviareň, kde sme si po prehliadke hradu dali kávu a koláčik. Završením nášho výletu bola návšteva gotického Kláštora kartuziánov zo 14. storočia v Červenom Kláštore. Výklad sprievodkyne bol veľmi zaujímavý. Svoje pomenovanie dostal podľa červenej farby striech kláštorňných objektov. Jeho história je úzko spätá s pôsobením príslušníkov dvoch reholí – kartuziánov a kamaldulov. Samozrejme sme nemohli vynechať krátku individuálnu prehliadku historického mesta Kežmarok, kde sme sa aj navečerali. Domov sme sa vracali plní pekných cestovateľských zážitkov.

*Mgr. Kristína Magerová,
členka MO MS Valaská*

Od Martina do Vianoc

O chvíľu oslávim najkrajšie sviatky roka – Vianoce. Toto predvianočné obdobie si už tradične v materskej škole spriemňujeme zaujímavými dopoludňami, ktoré sa nesú v duchu ľudových tradícií. Chceme deťom priblížiť takzvané „stridže dni“, ktoré trvali od Ondreja do Vianoc. My sme však v materskej škole začali už na Martina, kde sme si s deťmi zahrali legendu o Svätom Martinovi a zisťovali sme, či príde na bielom koni. Na Katarínu dievčatá skúsili párať perie a s deťmi sme si usporiadali Katarínsku zábavu, lebo v advente sa už zabávať nesmelo. Pokračovali sme Ondrejom, kde sme si s deťmi priblížili, ako sa lialo olovo a dievky zisťovali, aké povolanie bude mať ich milý a trasením plota zistili aj to, odkiaľ bude. Po Ondrejo- vi už nasledoval advent, kde sme si spolu s deťmi vyrobili adventné vence a každý týždeň zapalujeme jednu sviečku. Na Barboru sme odrezali vetvičku z čerešne a budeme čakať, či nám do Vianoc rozkvitne. Deti však majú najradšej tradíciu Mikuláša, netrpezlivo ho očakávajú a sú pripravené za sladký darček zarecitovať mu básničku alebo zaspievať pesničku. Po Mikulášovi ostáva už iba Lucia, kde deti celé v bielom, so zamúčenou tvárou, husacím krídlom vymetú všetky triedy od zlých duchov a chorôb. Počas celého adventného obdobia sa materskou školou ozývajú vianočné piesne, básne, vinše, deti vyrábajú ozdoby, pečú a zdobia medovníky, ale hlavne sa tešia, že im aj do materskej školy Ježiško donesie nejaké darčeky. Tak ešte nám ostáva vystúpiť s vianočným programom pred rodičmi v triedach, najstaršie deti aj na námestí na Živom betleheme, a potom už všetci môžeme prežívať v kruhu svojich rodín šťastné a veselé sviatky. Vinšujem vám na tieto sviatky ponajprv šťastie, zdravie, hojné božské požehnanie, na poli úrody, v stodole plnosť, v komore hojnosť, v pivore svornosť, v izbe lásku, úprimnosť a na dietskych radoť, aby ste boli veselí, tak ako v nebi anjeli.

Mgr. Stanislava Kaliská

ŠKOLY ZA DEMOKRACIU

Dňa 27. novembra 2019 sa v Cik- kerovej sieni na Radnici v Banskej Bystrici konala medzinárodná konferencia o demokracii a ľudských právach Human Forum, ktorej hlavným iniciátorom je občianska platforma Nie v našom meste. Konferencia bola realizovaná pod záštitou prezidentky Slovenskej republiky Zuzany Čaputovej, verejnej ochrankyne práv Márie Patakyovej, predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja Jána Luntera, primátora mesta Banská Bystrica Jána Noska, rektora Univerzity Mateja Bela Vladimíra Hladlovského a dekana Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov Branislava Kováčika. Hlavným obsahovým kontextom od začiatku histórie HUMAN FORUM je hľadanie odpovedí na otázku, či je demokracia na Slovensku a v Európe v ohrození. Na vývoj demokracie vplyvajú rôzne faktory a každý rok konferencia venuje pozornosť práve tým, ktoré v spoločnosti najviac rezonujú. Tak tiež poskytuje priestor pre vyjadre-

nie názorov a argumentov pre rôzne skupiny v spoločnosti. Cieľom fóra je prehľbovať povedomie o základných hodnotách v demokratickej spoločnosti, vyzývať k rešpektu a úcte voči ľudským právam, poukazovať na nedostatky a negatívne spoločenské javy, hľadať nástroje na ich riešenie a prispievať k šíreniu tolerance v spoločnosti. Súčasťou konferencie sú aj žiaci základných a stredných škôl, ich učitelia, aby viedli a vychovávali mladú generáciu k občianskej zodpovednosti, k odmietnutiu nenávisťi, diskriminácie, extrémizmu a korupcie v spoločnosti. V tomto školskom roku bolo súčasťou konferencie aj oceňovanie aktívnych škôl a aktívnych učiteľov. Jednou z ocenených škôl bola aj Základná škola Jaroslava Simana. Už druhý rok realizujeme projekt „Školy za demokraciu“. Ocenenie za aktívnu prácu v rámci tohto projektu získala pani učiteľka Badinková a pani učiteľka Skladaná.

Mgr. S. Skladaná

Zhliadni na nás z výšky skvelej, svätý Martin, patrón náš

Po roku opäť v našom chráme zazneli tieto známe slová piesne k úcte sv. Martina. Je to tak, zas prišiel november a spoločenstvo veriacich vo Valaskej sa v nedeľu 10. novembra znovu zišlo, aby si uctilo patróna nášho chrámu sv. Martina. Slávnostná sv. omša o 10:30 hod., ktorú celebraval dekan hrónskeho dekanátu vdp. Mgr. Václav Galo, sa niesla v slávnostnom a radostnom duchu. Slávnostnej sv. omše sa zúčastnili predstavitelia obce, starosta Mgr. Peter Jenča, niektorí členovia poslaneckého zboru, tradičný sprievod v krojoch pod vedením dievčat z MO ČK vo Valaskej, ktoré sa ako vždy dali dohromady pod vedením Silvie Vilhanovej; ďalej členovia DHZ vo Valaskej a mnohí ďalší, ktorí aj napriek nepriaznivému počasiu a vytrvalému dažďu premohli svoje pohodlie a prišli si uctiť spomienku na patróna nášho kostola. Slávnostnú liturgiu ako zvyčajne sprevádzal aj farský zbor pod vedením Roba Hlaváčka a za asistencie našej organizácie Lucky Nátherovej, čo ešte viac umocnilo slávnostnú atmosféru. Po slávnostnej liturgii nasledovalo pred kostolom malé občerstvenie z kuchýň našich gazdiniiek - sladké alebo slané.

Slávenie sviatku sv. Martina pokračovalo v pondelok 11. novembra sv. omšou o 17:00 hod. na sviatok sv. Martina, kedy už účasť veriacich nebola taká hojná ako v nedeľu, ale s o to väčším významom pre našu farnosť, nakoľko sme si mohli uctiť relikvie sv. Martina z Tours a súčasne relikvie sv. Martina de Pores, ktoré od tohto dňa zostávajú v našom chráme. Vďaka duchovnému otcovi Romanovi, ktorému sa podarilo získať zmienené relikvie patróna nášho chrámu sv. Martina z Tours a sv. Martina de Pores, sa tieto hodnotné relikvie stávajú súčasťou nášho kostola sv. Martina. Ide sa o relikvie 1. stupňa. Pre vysvetlenie: relikvie 1. stupňa sú telá alebo telesné úlomky svätca v podobe kúskov kostí alebo mäsa.

Po svätej omši sme si pobožnosťou uctili sv. Martina a v modlitbe spolu s duchovnými otcami prosili za našu farnosť, za naše rodiny, za našu obec. Spomenuli sme si aj na tých členov farského spoločenstva, ktorým vysoký vek a zdravotné problémy už neumožňujú účasť na svätej liturgii. Na záver si všetci prítomní uctili relikviu týchto svätcov. Nech sv. Martin oroduje za nás.

Svätý Martin, svedok Ježiša Krista, nauč nás stretávať sa s Otcou v hĺbke nášho srdca, v tichom vnímaní Božieho slova. Pomáhaj nám v každom človeku spoznať Ježišovu tvár, slúžiť a milovať bez nároku na odmenu.

Mária Pančíková

ADVENT V NAŠEJ OBCI

V čase veselých vianočných trhov, plných pokladní v nákupných centrách a vianočných večierkov je veľmi jednoduché prepásť obdobie adventu. No bola by to veľká škoda! Aj tento rok sa práve preto MO MS Valaská a obec Valaská spojili a pripravili pre všetkých obyvateľov našej obce krásnu akciu s príznačným názvom „Adventný čas“. Naše námestie počas tohto obdobia priprav na najkrajšie sviatky v roku zdobí adventný veniec, ktorý pripravili Technické služby Valaská, matičiari a vyzdobili ho učители OUI vo Valaskej. Prvú adventnú nedeľu posvätil valašiansky p. farár adventný veniec a sviečky a prihovril sa nám predseda MO MS Matúš Magera. O krásny program sa postarali žiaci a učitelka ZUŠ Valaská.

Druhú adventnú nedeľu bol program pod taktovkou pani učiteliek a žiakov ZŠ J. Simana vo Valaskej. Tešiť sa ešte môžeme na tretiu adventnú nedeľu a program našich detí a pani učiteliek z MŠ Valaská. Poslednou štvrtou adventnou nedeľou nás prenásu žiaci a učitelka OUI vo Valaskej. Celkovú atmosféru na našom námestí bezpochyby umocňuje aj možnosť zohriať sa výborným vianočným punčom, ktorý ponúka OZ Pekný deň, taktiež si môžeme zakúpiť rôzne vianočné dekorácie a ručne vyrábané výrobky ako sviečky, čiapky, šatky. V priebehu každej adventnej nedele prebieha aj adventná matičná zbierka. Vybierané finančné prostriedky budú slúžiť na nákup potravín pre vybrané rodiny a ľudí v núdzi.

Mgr. Kristína Magerová, členka MO MS

Nádherň adventný čas nech zapáli plameň lásky v nás

Advent je odvodený z latinského slova „adventus“, teda príchod. Na čo počas tohto obdobia čakáme?

Veriaci rímskokatolíckej, evanjelickej a ďalších kresťanských cirkví slávia v nedeľu prvú adventnú nedeľu, ktorá je súčasťou štvortýždňového obdobia adventu. Začiatky adventu siahajú do 4. storočia, kedy sa oslavoval určitý počet adventných nedeľ. Až rímsky pápež Gregor Veľký stanovil adventný čas na 4 týždne.

Adventné obdobie je prvá časť liturgického roka rímskokatolíckej cirkvi vymedzená 4 nedeľami pred sviatkom narodenia Ježiša Krista a je to tiež obdobie duchovnej prípravy na Vianoce. Týmto dňom sa zároveň začína aj nový liturgický rok.

Veriaci si v tomto období pripomínajú, že na svet príde Kristus. Pripravujú sa nielen na slávenie historickej udalosti pred vyše 2000 rokmi, keď sa narodil Spasiteľ, ale aj na jeho slávny druhý príchod. Obdobie adventu má svoj duchovný význam. Kresťania sa v tomto čase schádzajú v chrámoch k modlitbám a zamysleniam. Chránové rúcho v katolíckej cirkvi v advente je fialové, na znak kajúcnosti - lebo osobná metanoia a nový začiatok sú veci, ktoré neodmysliteľne patria k adventu a posúvajú nás bližšie ku Kristovi.

Keď sa však zahľadáme v advente do našich ulíc a obchodov, vidíme tam čosi ako „zabudnutý, či preskočený advent“ - všade sa predávajú len Vianoce - vianočné svetlá, stromčeky, ozdoby, darčeky, reklamy, ale to nie je ten pravý advent, aký by sme mali prežívať.

Významným symbolom adventu je veniec so štyrmi sviečkami, ktoré sa postupne zapalujú počas štyroch adventných nedeľ. Prvú z nich sme aj my zapálili v našom chráme v nedeľu 1. decembra, kedy náš duchovný otec Roman, požehnal ako adventné sviečky, tak aj adventný veniec. A nielen veniec a sviečky v kostole, požehnal aj sviečky a adventné vence, ktoré si veriaci priniesli v túto prvú adventnú nedeľu. Po svätej omši si ich veriaci vzali do svojich príbytkov, aby sa pri plameni sviec v modlitbe dôstojnejšie pripravili na najkrajšie sviatky v roku, kedy si pripomínáme príchod Božieho Syna na túto zem.

Prežiť advent DUCHOVNE, a teda naplno, je našim kresťanským poslaním. Do cieľa nás vedie túžba, aby sme následne počas Vianoc ako ovocie adventu zažívali v našom srdci aj narodenie Krista. Takže dovoľte nám všetkým popriať si vzájomne ešte požehnaný advent a nech sa Božie dieťa narodí v srdciach všetkých nás.

Mária Pančíková

NAJKRAJŠÍ DARČEK

Najkrajší darček pod stromček je prítomnosť celej rodiny. Žiaľ, nie každý má to šťastie byť pri svojej rodine. Zamestnanci Centra pre deti a rodiny Valaská sa snažia o to, aby deti, ktorým nebolo dopriate byť s najbližšími, prežili vianočné sviatky čo najkrajšie. S deťmi vyrábajú vianočné ozdoby, malujú obrázky, pripravujú koláčiky. Spoločne strávili aj sviatočné chvíle pri zapálení sviec na adventnom venci na valašianskom námestí.

Gálisová, Vilhanová

Už tu bol Mikuláš

Ako každý rok, aj tento rok k nám zavítal Mikuláš. Najskôr v obci a o deň neskôr v materskej škole. Na Mikuláša sa tešia nielen deti, ale aj dospelí. Chystajú pre svoje deti prekvapenia v podobe balíčkov naplnených sladkosťami a ovocím. Ale vieme, kto bol Mikuláš? Aké legendy sa o ňom rozprávajú? Je ich viac. My deťom rozprávame legendu o čistých čižmičkách v okne. Tá hovorí o tom, ako Mikuláš nechával v oblokoch chudobných ľudí dary. Preto v žiadnej domácnosti nesmú chýbať v tento deň vlastnoručne očistené čižmičky v okne.

Dnes chodieval Mikuláš s čertom a anjelikmi nielen do domácností, ale aj na námestia, do škôl a pýta sa detí, či počúvali celý rok svojich rodičov a pani učiteľky. Tohto roku sa námestie v našej obci zaplnilo zvedavými deťmi a rodičmi, pretože členovia kultúrnej komisie v obci spolu s pani učiteľkami materských škôl sa rozhodli, že deťom zahrajú rozprávku O deduškovvej stratenej rukavičke. Rozprávka bola popretkávaná modernými a vtipnými situáciami vyvolávajúcimi úsmev a dobrú ná-

ladu na tvárach detí, ale aj dospelých. Musím vyzdvihnúť úsilie a herecké výkony jednotlivých účinkujúcich, ktorí boli ochotní venovať svoje nápady a čas všetkým deťom, ktoré sa vystúpenia zúčastnili. Zhotovili si vlastné kostýmy a nechali sa spolu s deťmi vtiahnuť do deja rozprávky. Jednoducho, boli skvelí. Vystúpenie malo veľký úspech. Samozrejme, že nesmela chýbať Perinbaba, ktorá počas celého vystúpenia snežila

na zvieratká, ktoré hľadali útočisko pred zimou a chladom práve v stratenej rukavičke. Rozprávka mala aj výchovný charakter, pretože hovorila o spolupatričnosti, pomoci a láske všetkých zvierat žijúcich v lese. Takto by to malo fungovať aj medzi nami, ľuďmi.

V závere Mikuláš s anjelikmi obdaroval deti sladkou maškrtou, lízankou. Všetci boli spokojní, deti, dospelí, ale najmä účinkujúci, ktorí takto obdarovali deti v obci. Ďakujeme za spestrenie Mikulášskeho podvečera.

Na druhý deň sme nevynechali oslavu Mikuláša ani v materskej škole. Zišli sme sa tento rok v zrkadlovej sále, aby sme spoločne tento sviatok oslávili. Deti recitovali a spievali básne a piesne, ktoré ich naučili pani učiteľky, zabávali sa. Mikuláš ich obdaroval veľkým balíčkom, v ktorom boli neskutočné dobroty. O zábavu sa nám postaral pán Vincúr, za čo mu patrí naše veľké poďakovanie. Vystúpil aj v role Mikuláša, aj v role zabávača. Deťom sa mikulášska veselica veľmi páčila, pretože okrem tanca nám aj zasnežilo, aj bubliny lietali a deti ich s nadšením chytali do dlaní. Bolo veselo. Presvedčte sa s nami.

Mgr. Iveta Babčanová, riaditeľka MŠ

Vianočné pranie

Vianoce spájajú rodinu, priateľov a všetkých ľudí dokopy. Snažme sa spolu, aby sme si dokázali vzájomne pomôcť postarať sa o seba. Nech pravý zmysel Vianoc naplní vaše srdcia a domov mnohými požehnaniami. Nech všetky radosti sprevádzajú každý váš deň. Prajem vám v mene obecného úradu ako aj v mene vašich opatrovateliek krásne prežitie vianočných sviatkov.

Silvia Krupová,
referentka sociálnych vecí

K Vianociam a k novému roku

Jedna moja priateľka spomenula predo mnou výrok múdreho človeka. Jeho pointa je v tom, že na svojej životnej ceste stretávame ľudí, ktorí sú pre nás:

TESTOM, TRESTOM
alebo **POŽEHNANÍM.**

Odvtedy sa občas prichytím pri myšlienke, čím sú pre mňa ľudia, s ktorými sa stretávam. V tomto vianočnom období môžete aj vy premýšľať o tom, čím je kto pre vás.

A my z redakčnej rady vám všetkým v tomto vianočnom čase želáme, **aby ste stretávali najmä takých ľudí, ktorí budú pre vás požehnaním a zároveň, aby ste aj vy boli požehnaním pre svojich blízkych a blížnych.**

Za redakčnú radu M. Pacerová

VIANOCE

Vianočný čas.

Prišiel čarovný decembrový mesiac.

Mesiac so sviatkom narodenia Pána.

Prišla tá pomyslená chvíľa od Boha nám daná.

Čakaná,
vysnivaná,
symbolicky rokmi predurčovaná,

túžbou srdca i duše už celé tisícročie, s ľuďmi z celého sveta zviazaná a každý rok tak veľmi, veľmi vytúžená.

Stojíme v tichej pokore pri svelte štyroch sviečok adventného venca.

Ruky otcov i matiek robili jeho tvár.

Nevinné hlásky našich detí a biela snehová perina umocňuje chvíle očakávania Vianoc,

keď v dychu adventnej noviny plameň sviečok zapáľuje v našich srdciach nádej, vieru, lásku a vzácny cit spolupatričnosti i rodinného blaha.

Spolu sa skláňame pred zárazkom,

čo sa v Betleheme stal, aby nám žiariacou hviezdou cestu životom ukázal.

Štyri symboly adventných dní, štyri slová v nich ukryté sú pre nás pozvánkou.

Pozvánkou na slávenie vianočnej doby.

Nech duch adventu ponese našu lásku do vianočnej pohody všetkým, ktorých máme radi.

Nech ona je vierou, nádejou, mierom a priateľstvom.

Nech ňou je osvetlený každý dom, každý strom, každá rieka a každý deň nášho spoločného života.

Nech sú aj tohtoročné sviatky Narodenia Pána pre každého z nás, pre všetkých Valaštanov, pre každého človeka krásne a milostiplné.

Ing. Anna Fischerová

Vianočné čaro

VIANOCE PRICHÁDZAJÚ SO SVOJÍM TAJOMNÝM ČAROM. SÚ VŠADE. SÚ AJ V NÁS. ROZPRÁVA O TOM ATMOSFÉRA VYZDOBENÝCH MIEST, OBCÍ, VŇA NAŠICH DOMOVOV, NAŠE SRDCA.

VIANOČNÝ ČAS SÚ PREKRÁSNE CHVÍLE. JE TO ČAS, KEĎ SA STRETÁVAJÚ RODINY, SADAJÚ K RODINNÉMU STOLU A TEŠIA SA Z JEDINEČNEJ SILY, KTOREJ HOVORÍME RODINNÉ PUTO.

JE TU ČAS RADOSTI, ZÁZRAKOV, LÁSKY, OBJATÍ, PRIANÍ.

Vianoce sú symbolom očakávaní, napĺňania túžob, obdarovávaní a nádeje.

NAŠÍM PRIANÍM JE, ABY STE PREŽILI SVIATKY PLNÉ LÁSKY, POKOJA V DUŠI, HARMÓNIE A POCHOPENIA.

ABY SA VO VAŠICH DUŠIACH ROZHOSŤIL KRÁSNY POCIT, NA VAŠOM STOLE NECH ZAVONIA KAPOR A ŠTEDRÝ VEČER NECH VO VAŠICH SRDCIACH ZANECHÁ STOPU POHODY A RADOSTI.

NECH NIKTO NIE JE SÁM.

PRAJEME VÁM, ABY VÁS TEN NADCHÁDZAJÚCI ROK 2020 SPREVÁDZAL LEN V POZITÍVNO M DUCHU, KTORÝ PRINESIE VIAC PEVNÉHO ZDRAVIA, VIAC SÍL A ŠTASTIA V KAŽDODENNOM ŽIVOTE, ZLEPŠENIE MEDZIĽUDSKÝCH VZŤAHOV. NECH SA VÁM SPLNIA VŠETKY TÚŽBY A SNY.

ŠTASTNÉ A VESELÉ SVIATKY ŽELAJÚ ČLENOVIA KULTÚRNEJ KOMISIE

Čo rozprávali pamätníci

VINŠOVAČKA

Navštívila som moju tetu Veroniku, aby som si zapísala informácie o vianočných zvykoch z jej detstva.

Na Štedrý večer, po sviatočnej večeri, chodili deti alebo celé rodiny spievať pod oblok susedom a príbuzným. Keď ich domáci vpustili dnu, deti zarecitovali nasledovný vinš:

VINŠUJEM VÁM TIETO KRÁSNE SVIATKY,
NARODENIE KRISTA PÁNA,
AJ TOHO SVÄTÉHO ŠTEFANA,
KTORÉHO TAK MUČILI AKO KRISTA PÁNA.
AJ TIE SVÄTÉ NEVINIATKA,
KTORÉ ZA NÁS KRV VYLIALI,
VZDYCHY KRÁĽOVSKÉ PRESPEVOVALI.
SLÁVA BOHU NA VÝSOSTIACH
A NA ZEMI POKOJ ĽUDOM DOBREJ VÔLE,
TOTO VÁM PRAJEME A VINŠUJEME!

Za vinšovanie si deti vyslúžili kus kysnutého koláča alebo jabĺčko, v ktorom mohol byť zapichnutý peniaz.

Medzi iným mi teta vyrozprávala príbeh z detstva, ktorý vo mne tak zarezonoval, že som sa rozhodla zmeniť tému. Spomienka na ťažkú chorobu a následnú smrť jej záchrancu – židovského lekára, sa jej často vynára v myslí.

MUDr. ALFRÉD STRELLINGER, ZÁCHRANCA 10 ROČNEJ VERONIKY

„Stalo sa to za Slovenského štátu, v roku 1940, keď som chodila do tretej triedy ľudovej školy. V týchto vojnových časoch sa vyskytovala týfová epidémia. Nevieť, akým spôsobom som sa nakazila, no vtedy tomu vraveli, že som *chytila hlavový* aj *črevový* (brušný) týfus.

Lekári z Brezna mi nevedeli pomôcť. Ležala som doma v izbe, schudnutá, zoslabnutá, viac mŕtva, ako živá, nič som nevnímala. Bola som jediné dieťa svojich rodičov, ktorí nevedeli, ako mi pomôcť. Podľa rozprávania mojej mamy, zavolali ku mne vtedajšieho pána farára Citterberga, ktorý bol v tom čase vládnym komisárom v obci. Pri mojej posteli stál tiež môj učiteľ a kantor Arpád Kaliský. Modlili sa spolu so ženami z rodiny a susedstva, ktorých bola plná kuchyňa. Jedna zo žien povedala mame: „Pošlite do Hronca po doktora!“ Tak aj urobili a židovský lekár, MUDr. Alfréd Strellinger, prišiel do nás na bicykli. Podľa rozprávania mojej mamy Amálie si lekár najprv zložil veľký čierny klobúk, pod ktorým mal židovskú čiapku (jarmulku) a sadol si ku mne na posteľ. Pravú ruku mi položil na srdce a ľavou mi chytil hlavu. Pri tom odriekal židovské (hebrejské) modlitby. Vraj som sa prebrala a otvorila oči. Doktor vyslovil slová: „Ona bude žiť! Ona musí žiť!“ Vľal nádej do srdca mojich rodičov. Každý druhý deň prichádzal za mnou, za svojím pacientom, na

bicykli. Mama mu platila len tým, čím mohla. Bolo to maslo, tvaroh, syr a podobné domáce produkty. Peňaží nebolo. Doktor mi naordinoval piť čistý, cez plátno preceđený vývar z hovädzích špikov. Predajňa mäsa vtedy vo Valaskej nebola, ale každý týždeň vozil mäsiar z Brezna hovädzinu a sekal ju v humne u Chudov. Mame vždy narezal tie najhrubšie špiky. Keďže o chladničkách sme v tých časoch ani nechýrovali, odkladala špiky v pivnici. Každý zabalila do chrenového listu, položila na betónovú podlahu a prikryla veľkým sitom, aby sa k nim náhodou nedostali myši. Keď som sa ako tak zotavila, vybavil mi doktor liečenie v Lučivnej. Cestovali sme s mamou vlakom najprv do Banskej Bystrice. Prespali sme v rodine kominára, ktorý chodil do nás vymetať komíny. Ráno sme nasadli na rýchlik do Popradu. Celý vagón bol vyhradený takým deťom, ako som bola ja. Odtiaľ sme osobným vlakom zcestovali do Lučivnej.“

Bol to priam zázrak, keď 10 ročná Veroniku židovský lekár z Hronca zachránil, vyrval smrti z pazúrov, no nemal takú moc, aby ochránil pred smrťou seba a svoju rodinu.

V knihe „Padli, aby sme my žili“ som sa dočítala o rodine spomínaného lekára nasledovné slová: **Koncom novembra 1944 fašisti zaistili obvodného lekára MUDr. Alfréda Strellingera, ktorého zastrelili na neznámom mieste. O mesiac neskôr zaistili aj jeho manželku Máriu, ktorú s 10 ročnou dcérou Máriou takisto zavraždili.**

MUDr. Alfréd Strellinger žije v spomienkach mojej tety, dnes 88 ročnej pani Veroniky Belasej rod. Bánikovej, ktorej vojna pri prechode frontu v roku 1945 ušetrila ďalšiu ranu. Pred očami jej smrteľne zranila otca črepina vybuchnutého granátu. Dlhú dobu sa z tejto traumy spamätávala.

Chcem poďakovať mojej tete Veronike, že mi vyrozprávala príbehy, ktoré od vojny ukrývala vo svojom vnútri a dovolila mi, podeliť sa s nimi s čitateľmi Valaštianskeho hlásnika. Prajem jej hlavne zdravie a naďalej dobrú pamäť. Tie smutné príbehy sme už dúfam vyčerpali, ešte nám treba pospomínať na veselšie.

Hneď v závere na odlahčenie, z rozprávania mojej mamy, ktoré má súvislosť s predchádzajúcim príbehom.

Moja mama bola spolužiačka a dodnes je najlepšia kamarátka s Veronikou. Aj so svojou staršou sestrou závideli deťom, ktoré lekár poslal na liečenie do Lučivnej. V tej dobe deti nechodili na výlety a rekreácie. Museli pomáhať pri domácich a poľných prácach, opatrovať mladších súrodencov. Pilili uši svojej matke, kým ich nezaviedla do Brezna k lekárovi Pestrmenkovi, rodákovi z Podkarpatskej Rusi. Vyšetroval za peniaze. Deti chceli, aby ich poslal na liečenie. Lekár ich prezrel a dal im otázku: „Detičky, a kravičku máte?“, „Máme, a aj prasiatko, ovečky, kurky a husi.“ Lekár povedal: „Vy ste zdravé, tak sa len dobre najedzte, keď máte čo, a buďte radi, že nepotrebuje liečenie.“

Mária Luptáková

SPOMIENKY

*Odišla si cestou, ktorou ide každý sám,
len brána spomienok zostane dokorán.
Aj keď si odišla a niet Ťa medzi nami,
v našich srdciach zostaneš stále s nami.*
Dňa 25.11.2019 sme si pripomenuli 1. výročie
úmrtnia

Vlasty Wágnerovej.

S láskou spomínajú manžel a deti s rodinami.

*Čas plynie ako tichej vody prúd,
kto Ťa mal rád, nevie zabudnúť.*
Dňa 27.12.2019 by sa bol dožil 80 rokov

Ján Havrila.

S láskou spomína manželka, dcéra Janka s rodinou, dcéra Danka s rodinou, syn Jurko s rodinou, sestra Valika s rodinou a ostatná rodina a známi.

POĎAKOVANIE

Ďakujeme všetkým, ktorí prišli odprevadiť na poslednú cestu našu milovanú mamu, starú mamu a prastarú mamu

Margitu Šebovú.

Súčasne ďakujeme za prejavy sústrasti a kvetinové dary.

Z kroniky našej obce

Prišli na svet:

október – november

Nella Bauková

Opustili nás:

október – november

*Anna Onofrejšová (88), Ján Štulrajter (70), Lukáš Jendrál (78),
Drahomír Ferko (61), Viliam Medveď (88), Robert Adamec (85),
Margita Šebová (85), Klára Medveďová (77), Jarmila Gáliková (89)*

STREETBALLOVÝ TURNAJ

7.12. sa vo Valaskej uskutočnil už 19. ročník tradičného streetballového turnaja o pohár starostu obce. V predvianočnej atmosfére si sily zmeralo šesť zúčastnených družstiev. Zastúpenie mala samozrejme hostiteľská obec, Brezno, Martin, Banská Štiavnica či Zvolen. V základnej skupine si zahrali všetky družstvá systémom každý s každým. Následne prvé 4 tímy postúpili do play off. Zo semifinále vzišli dvojice družstiev. O tretie miesto si zahrali BoRdel proti Jumpers. Rôčky sa prejavili na strane Jumpers, a tak sa z bronzu tešili breznianski „bordelári“. Finále si zahral martinský Ballers proti takmer domácejmu JBC. Mladická dravosť, a asi aj kus viac chcenia, prinieslo víťazstvo pre JBC. V individuálnej súťaži o najlepšieho „trojkára“ sa netradične najviac darilo Miťovi z Jumpers. Po vyhlásení výsledkov a odovzdaní cien nasledovalo ďalšie „finále“ v podobe nesutočnej kapustnice. Ďakujeme všetkým zúčastneným za tradične príjemnú atmosféru, sponzorom - obci Valaská, Marekovi Poliakovi, Patrikovi Madliakovi a tešíme sa o rok na jubilejnom 20. ročníku.

R. Severényi